

ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2025

Gemeente Waterland

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Aan de raadsleden van gemeente Waterland
Pierebaan 3
1141 GV Monnickendam

2 juli 2026

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening van uw gemeente voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2025. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2025 en onze overeenkomst gedateerd 23 augustus 2023. Onze bevindingen en aanbevelingen zijn open en constructief besproken met de ambtelijke organisatie, de wethouder Financiën en met de Auditcommissie.

Het accountantsverslag begint met een samenvatting van onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Daarna gaan wij in op de reikwijdte van onze controle, de diepgang waarmee wij gecontroleerd hebben en tot welke oordeel wij gekomen zijn. Vervolgens geven wij onze visie op de informatiewaarde en leesbaarheid van de paragrafen en de programmaverantwoording.

Nadat wij onze analyse hebben gegeven van de financiële positie van uw gemeente, gaan wij in meer detail in op de belangrijkste bevindingen uit onze controlewerkzaamheden. Dit doen wij langs de drie domeinen fysiek, sociaal en bedrijfsvoering.

Vervolgens geven wij op hoofdlijnen ons beeld van de interne beheersing van uw organisatie en gaan we dieper in op de speerpunten die u ons heeft meegegeven tijdens de controle.

We sluiten het accountantsverslag af met bijlagen waarin we bevindingen hebben opgenomen over een aantal wettelijk verplichte onderwerpen, zoals Sisa, WNT en onze onafhankelijkheid. In de bijlage hebben we ook enkele actuele ontwikkelingen gegeven die voor u van belang kunnen zijn.

Dit accountantsverslag is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Wij vragen u terughoudend te zijn met het printen van het accountantsverslag.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking die we ervaren hebben. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

J.G. Schuijt MSc RA

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening van uw gemeente. Dit houdt in dat wij van oordeel zijn dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. De tolerantie die wij bij de controle hebben gehanteerd bedraagt EUR 1.306.000.

Onzekerheden aanwezig, maar onder controletolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er geen onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. De totale onzekerheid met betrekking tot de prestatielevering van de zorg bedraagt EUR 844.000.

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen EUR 1.280.000 bedragen. Dit betreft uitsluitend een begrotingsonrechtmatigheid. Het bedrag van de onrechtmatigheid is lager dan de verantwoordingsgrens, maar ook veel minder dan vorig jaar. Er is geen sprake van andere onrechtmatigheden dan de begrotingsonrechtmatigheid.

Leesbaarheid en informatiewaarde jaarstukken is voldoende

Wij zijn van mening dat de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarstukken voldoende zijn, maar ook dat verbetering mogelijk is om de raadsleden nog beter in positie te brengen. De doelstellingen uit de begroting 2025 worden in de jaarstukken overwegend herkenbaar beantwoord. De programma's volgen dezelfde structuur en per activiteit wordt aangegeven wat is gedaan en wat de realisatie is. Voor een raadslid is dit positief: het document is duidelijker geschreven dan veel gemeentelijke jaarstukken en de programmastructuur is goed herkenbaar. Het SMART-gehalte is echter wisselend. Veel doelen zijn wel specifiek genoeg om bestuurlijk herkenbaar te zijn, maar niet kwantitatief genoeg om achteraf op te sturen. Duidelijke output- of outcome-normen ontbreken.

Financiële positie van uw gemeente is goed, maar blijft kwetsbaar

Uit de analyse van het college blijkt op het eerste gezicht dat de financiële positie van uw gemeente voldoende is. Dat oordeel is verdedigbaar, maar moet wel met nuance worden gelezen. Er is sprake van een positieve invloed op de kengetallen door incidentele voordelen en de beperkte uitvoeringscapaciteit van de organisatie. Tegelijkertijd signaleren we dat de solvabiliteit de komende jaren (sterk) zal afnemen als u alle ambities wilt realiseren. Tevens zal dit leiden tot een toename in de netto-schuldquote. Daarom raden wij u aan om bij iedere P&C-document, alsmede bij raadsbesluiten met een materieel financieel effect, de (verwachte) ontwikkeling van de solvabiliteit en netto-schuldquote expliciet zichtbaar te maken.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Weerstandsvermogen voldoet

Uit de analyse van het college blijkt dat het weerstandsvermogen in 2025 is gestegen van 8,0 naar 9,7. Hiermee is deze ratio uitstekend.

De toename van het weerstandsvermogen komt vooral doordat de financiële omvang van de risico's minder sterker is toegenomen dan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit. De gewogen omvang van de risico's is toegenomen van EUR 1,5 miljoen tot EUR 1,6 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is dat het verwachte risicobedrag voor de bestaande risico's binnen Gouwhaven en privacy zijn verhoogd. Tegenover de hogere risico's staat ook een hogere beschikbare weerstandscapaciteit. Vorig jaar bedroeg deze EUR 11,6 miljoen, dit jaar EUR 15,1 miljoen. De belangrijkste reden van deze toename is dat de algemene reserve is toegenomen (vooral) door de bestemming van het resultaat over 2024.

Geen indicaties voor fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voortgekomen voor fraude.

Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de waardering van de (im)materiële vaste activa, grondexploitaties en de voorzieningen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt beoordeeld en allemaal als evenwichtig aangemerkt.

Kwaliteit van afsluitdossier verschilt per domein

Hoewel het proces minder soepel heeft plaatsgevonden dan eerdere jaren, zijn wij over het algemeen tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Desalniettemin zien wij op onderdelen ruimte voor verbetering bij de dossiervorming. In enkele dossiers waren onjuistheden aanwezig die de organisatie bij een kritische zelfcontrole had kunnen signaleren, vooral in het fysieke domein. Vanuit het sociaal domein komen over het algemeen goede, duidelijke dossiers die efficiënt door ons te verwerken zijn voor onze controle. Om betere dossiers te realiseren hebben wij het college aangeraden om de specifieke kennis in het financiële proces verder te verbeteren. Tevens hebben wij aangeraden om interne controles binnen de financiële administratie naar een hoger niveau te brengen. Dit voorkomt dat veel tijd nodig is voor het corrigeren van aansluitingen, specificaties en onderbouwingen.

Het jaarresultaat 2025 ligt goed in lijn met de begroting

Het resultaat na bestemming in de jaarrekening 2025 is uitgekomen op EUR 1,7 miljoen positief. In de bijgestelde begroting werd een positief resultaat verwacht van EUR 0,7 miljoen. Het verschil tussen de werkelijkheid en de bijgestelde begroting is dit jaar weer iets minder geworden. Dat is een compliment voor de organisatie. Tegelijkertijd signaleren we dat er een beperkte samenvattende analyse is opgenomen in de jaarstukken die bestuurlijke duiding geeft aan het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting. In de jaarrekening is wel een analyse per taakveld opgenomen, maar ook bij een relatief klein verschil op totaalniveau, heeft het naar onze mening toegevoegde waarde om de financiële ontwikkelingen op totaalniveau inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Onze belangrijkste bevindingen in het fysiek domein

Plankosten met terugwerkende kracht gecorrigeerd in Gouwhaven

Vorig jaar hebben wij geconstateerd dat niet alle directe plankosten werden verantwoord binnen het project Gouwhaven. Daarbij hebben we het college aangeraden om in de jaarrekening 2025 met terugwerkende kracht de directe plankosten in het project Gouwhaven te verantwoorden. Het college heeft gehoor gegeven aan dit advies. Dit heeft geleid tot een incidentele last van EUR 0,4 miljoen. Tevens is in 2025 strakker gelet op welke plankosten tot het project gerekend moeten worden en welke niet. Uiteindelijk is over 2025 een bedrag van EUR 0,6 miljoen (afgerond) als plankosten 2025 verantwoord.

Verwachte eindwaarde wederom fors verminderd

In het bijgewerkte dashboard meldt het college dat het verwachte positieve resultaat van het project naar verwachting uitkomt op een bedrag van EUR 5,3 miljoen. Vorig jaar was dit nog EUR 6,9 miljoen en het jaar daarvoor EUR 10,4 miljoen. Hieruit blijkt dat er nog steeds belangrijke risico's binnen het project aanwezig zijn. Dit vraagt vanuit de organisatie om een nog betere integrale projectbeheersing.

Tussentijdse winstneming deels gecorrigeerd

In 2024 heeft er een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van EUR 2,6 miljoen. Het BBV zegt dat winsten (tussentijds) genomen moeten worden naar rato van de voortgang van het project. Jaarlijks moet de berekening van de winstneming worden herzien op basis van de feiten en omstandigheden die dan gelden. Dat houdt ook in dat de tussentijdse winstneming moet worden herzien als de verwachte winst wijzigt, zoals dit het geval is geweest voor Gouwhaven. Daarom is in de jaarrekening een correctie geweest op de eerder verantwoorde winst van EUR 0,5 miljoen.

Onze belangrijkste bevindingen in het sociaal domein

Werkelijke kosten bijna net zo hoog als in bijgestelde begroting

De werkelijke kosten in het sociaal domein zijn in de jaarrekening 2025 uitgekomen op een bedrag van EUR 24,7 miljoen. Dit is EUR 0,5 miljoen (2,0%) hoger dan de bijgestelde begroting. Dit nadeel is vooral terug te zien bij het deelgebied Wmo door een hoger aantal cliënten en de nabetaling van EUR 0,2 miljoen aan pgb-budget voor twee cliënten.

Kosten sociaal domein in 2025 met 9,2% toegenomen

De kosten van het sociaal domein over 2025 zijn met EUR 2,1 miljoen (9,2%) toegenomen ten opzichte van 2024. Deze toename is vooral op de zorgdomeinen en het domein toegang en eerstelijns zichtbaar. Het lijkt het erop alsof de echte grote stijgingen in de kosten voor jeugdzorg afvlakken. We zien hier een belangrijke relatie met het verder versterken van de toegang (preventie) en eerstelijnszorg. Deze versterking zorgt voor hogere kosten op dat betreffende taakveld, maar onze ervaring is dat deze investering zich uitbetaald in lagere cliëntgebonden kosten. Dit beeld zien we ook terug bij uw gemeente.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Uw speerpunten nader uitgewerkt

Bij de uitvoering van de controle heeft u ons via de auditcommissie de volgende speerpunten meegegeven:

- Toetsing van het maatschappelijk effect bij het toekennen van subsidies;
- Interne beheersing identificatie en voorkomen kredietoverschrijdingen.

Toetsing maatschappelijk effect bij het toekennen van subsidies

Zoals wij voorgaande jaren reeds hebben gemeld, blijft de interne beheersing van het subsidieproces een punt van aandacht. Zo hebben wij geconstateerd dat bij het verlenen en vaststellen van subsidies nog niet altijd voldoende oog is voor de maatschappelijke effecten die gerealiseerd (moeten) worden met de subsidie, alsmede of deze maatschappelijke effecten passen binnen het gemeentelijke beleid. Net als vorig jaar hebben deze kwetsbaarheden de aandacht van het college. Zo is gewerkt aan een nieuw zaakstelsel dat het subsidieproces beter moet faciliteren. Een nieuw zaakstelsel zal echter niet rechtstreeks bijdragen om bij het verlenen van de subsidie concretere afspraken te maken met aanvragers over welke maatschappelijke effecten worden gerealiseerd en op welke wijze dit plaatsvindt.

Wij hebben begrepen dat de verbetermaatregelen ten aanzien van het proces worden meegenomen bij de evaluatie binnen het project Klantreizen. Er wordt gekeken of collega's met kennis van het relevante maatschappelijke vlak bij een subsidieaanvraag een formele toelichting en autorisatie op de doelen en activiteiten boven een grensbedrag moeten geven. Zo wordt gestimuleerd dat de maatschappelijke doelen van de ontvangers beter in lijn gebracht worden met die van de gemeente. Dit is in 2025 nog niet zichtbaar geweest.

Interne beheersing kredietoverschrijdingen

Wij hebben geconstateerd dat het administratief afsluiten van investeringskredieten over het algemeen goed plaatsvindt, maar er zijn uitzonderingen. Soms worden kredieten uit voorzichtigheid langer administratief open gehouden dan nodig is. Het tijdig afsluiten van investeringskrediet draagt naar onze mening echter bij aan een goede kredietbeheersing en het voorkomen van kredietoverschrijdingen. Eventuele nakomende posten kunnen dan altijd worden opgenomen in een zogenaamd restkrediet.

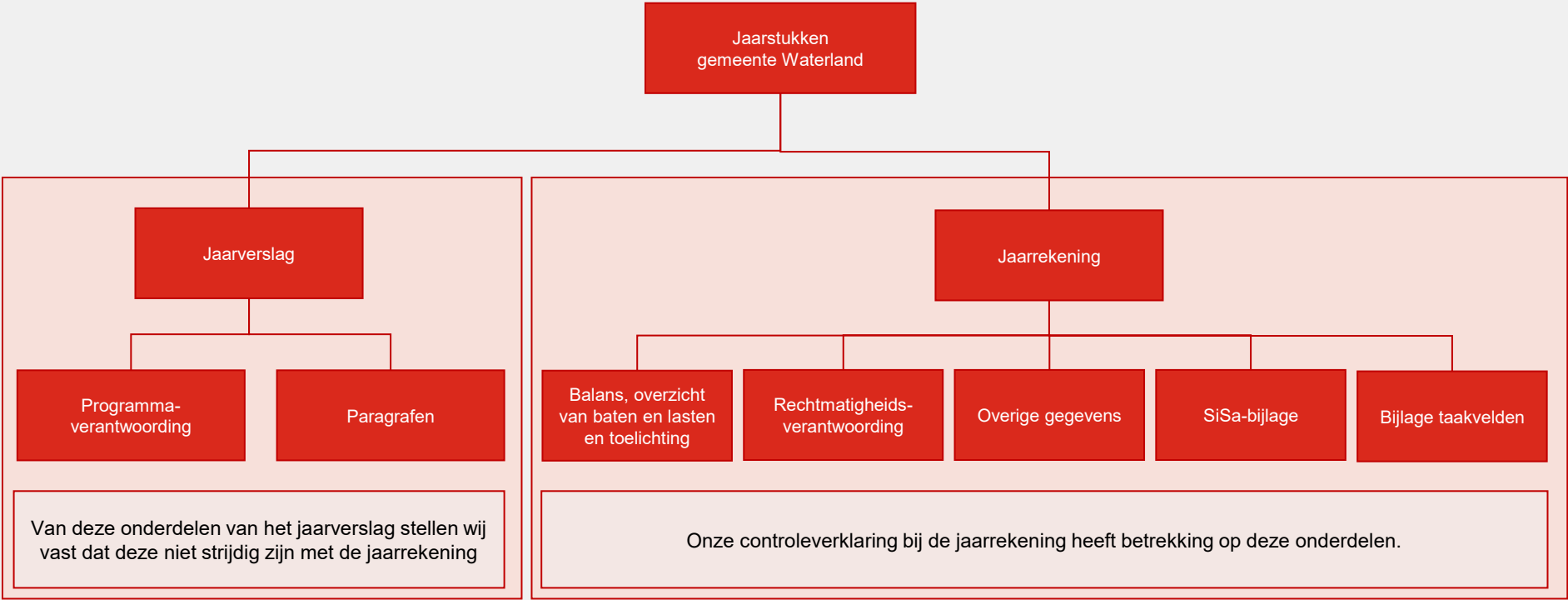
Het college is jaarlijks verplicht om een analyse te maken van de kredietoverschrijdingen en de daaraan grondslag liggende oorzaken. Uit de jaarrekeningen 2024 en 2025 blijken geen materiële overschrijdingen. Ondanks dat de interne beheersing rond de kredietverstrekking en -bewaking verbetering nodig heeft, leidt dit vooralsnog niet tot materiële overschrijdingen.

	Samenvatting
	Jaarrekening
Reikwijdte van de controle	
	Goedkeuringstolerantie
	Ons getrouwheidsoordeel
	Samenvatting bevindingen
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

De reikwijdte van onze controle

U heeft ons verzocht om de jaarrekening 2025 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. In het controleplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle.

Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het controleplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle hebben betrokken.

	Samenvatting
	Jaarrekening
Reikwijdte van de controle	
Goedkeuringstolerantie	
Ons getrouwheidsoordeel	
Samenvatting bevindingen	
Rechtmatigheidsverantwoording	
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

Toleranties

De jaarrekening hoeft niet helemaal vrij te zijn van fouten en onzekerheden voordat wij een goedkeurend oordeel mogen afgeven bij de jaarrekening. Wij mogen op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) rekening houden met goedkeuringstoleranties. U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren.

De maximale omvang van de goedkeuringstolerantie in het BADO is met ingang van het boekjaar 2025 gewijzigd en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Als raad kunt u wel besluiten om ons te vragen de jaarrekening met een lagere tolerantie te controleren. Dit heeft u niet gedaan.

Wij geven pas een niet-goedkeurende verklaring af als wij afwijkingen in de jaarrekening constateren boven deze grenzen. Om de totale omvang van de afwijkingen te bepalen, moeten wij met ingang van dit jaar de fouten en onzekerheden bij elkaar optellen.

De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel kan als volgt worden samengevat:.

	≤ 2%	≤ 4%	≥ 4%
Afwijkingen en onzekerheden	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding of Afkeuring

Uitvoeringstolerantie

Omdat wij in de controle gebruik maken van deelwaarnemingen en steekproeven zijn wij volgens onze beroepsregels verplicht om een deel van de goedkeuringstolerantie te ‘reserveren’ voor onontdekte fouten. Om die reden doen wij een afslag van 20% op de goedkeuringstolerantie om te komen tot onze uitvoeringstolerantie. De uitvoeringstolerantie wordt door ons gebruikt in de uitvoering van de controle.

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen aan u rapporteren. Deze grens bepaalt u zelf en is afhankelijk van de mate van detail waarmee u geïnformeerd wilt worden. De hoogte van de rapporteringstolerantie heeft geen invloed op de nauwkeurigheid of diepgang van onze aanpak. U heeft deze grens vastgesteld op EUR 100.000.

Samenvatting van onze tolerantiegrenzen

Voor dit controlejaar hebben wij de onderstaande goedkeuringstoleranties gehanteerd. Omdat de werkelijke lasten exclusief toevoegingen aan de reserves hoger zijn dan in de begroting werd verwacht, zijn deze toleranties hoger dan dat wij eerder hebben gemeld in ons controleplan.

Tolerantie	Bedrag
Goedkeuringstolerantie	1.306.000
Uitvoeringstolerantie	1.044.800
Rapporteringstolerantie	100.000

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

Single information, Single audit (SiSa)

Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af over van ministeries en provincies ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor toegepaste uitvoeringstolerantie wijkt niet af van de jaarrekening. In het BADO zijn specifieke rapporteringstoleranties gegeven waaraan wij ons moeten houden. Hiervoor verwijzen we graag naar artikel 5 van het BADO.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Voor de controle op de verantwoording in het kader van de WNT gelden de toleranties zoals jaarlijks gepubliceerd in het Controleprotocol WNT. De betreffende toleranties variëren van 0 (in geval van wel/niet opnemen functionarissen) tot enkele duizenden euro's ten aanzien van onjuistheden in de verantwoording.

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

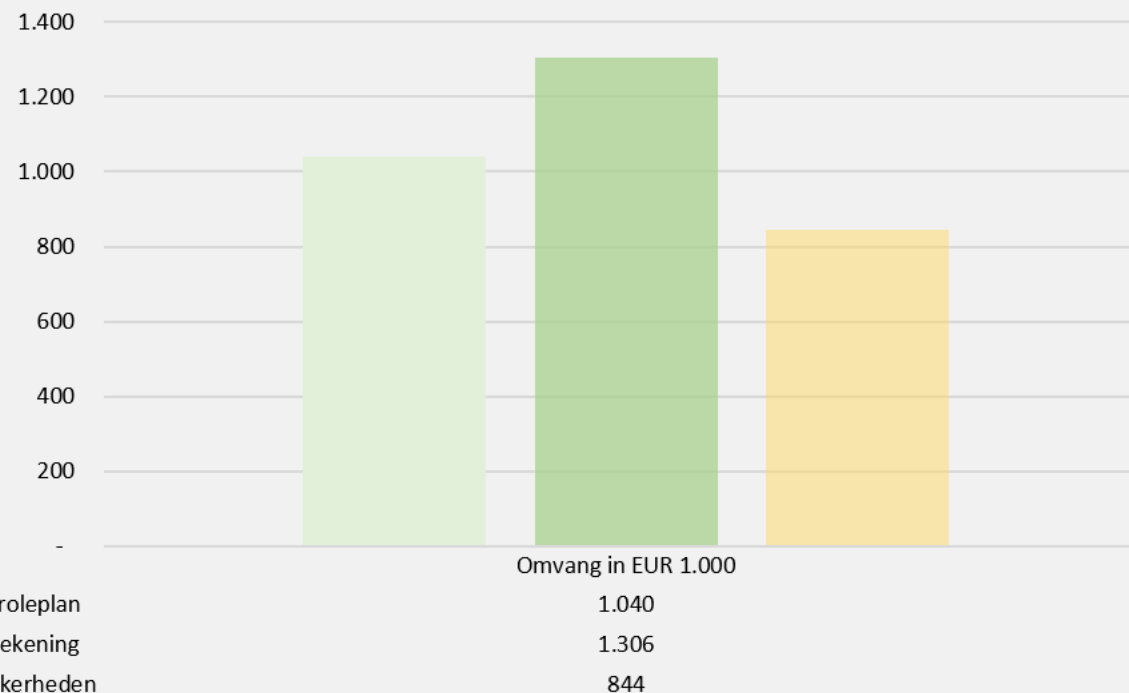
Wij geven een goedkeurend oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Bevindingen blijven binnen de tolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er geen onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Dit hebben wij in onderstaande tabel samengevat. Op de volgende pagina kunt u lezen om welke specifieke onzekerheden het gaat.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Reikwijdte van de controle
	Goedkeuringstolerantie
	Ons getrouwheidsoordeel
	Samenvatting bevindingen
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Fouten en onzekerheden in de jaarrekening nader uitgelicht

Fouten

Er zijn geen niet-gecorrigeerde fouten boven de rapporteringstolerantie.

Onzekerheden

De onzekerheden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Investering	Bedrag in EUR 1.000
Levering Jeugdzorg niet vastgesteld	485
Levering Wmo-zorg niet vastgesteld	52
Levering jeugdzorg via pgb niet vastgesteld	307
Totaal	844

Levering zorgprestaties niet vastgesteld

De zorgverleners die een totale productie leveren van meer dan EUR 200.000, dienen een verantwoording te verstrekken voorzien van een accountantsverklaring waaruit blijkt dat de zorg daadwerkelijk geleverd is. Het college heeft geconstateerd dat enkele zorgverleners die niet (tijdig) hebben gedaan, dan wel een niet-goedkeurende verklaring hebben meegestuurd. De totale productiewaarde van deze aanbieders is EUR 537.000. Hiervan heeft EUR 52.000 betrekking op Wmo-zorg en EUR 485.000 op jeugdzorg.

Onzekerheid Pgb-zorg

Naast de zorg in natura, verstrekt de gemeente ook Pgb-budgetten. Voor het deel binnen het domein Wmo heeft het college werkzaamheden uitgevoerd op de levering van betaalde zorg. Voor het domein jeugd heeft dit niet plaatsgevonden. Wij kunnen daarom niet vaststellen of deze jeugdzorg daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en nemen daarom deze lasten mee als onzekerheid voor onze controle. Het gaat om een bedrag van EUR 307.000.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Achtergrond

Dit jaar heeft het college wederom een eigen oordeel gegeven bij de rechtmatigheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening en valt daarom binnen de reikwijdte van onze controle. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. U heeft ervoor gekozen om de verantwoordingsgrens vast te stellen op de maximale grens van 2% van de werkelijke lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. Dit is gelijk aan (afgerond) EUR 1.306.000 miljoen.

Vaststelling door het college

Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen EUR 1.280.000 bedragen. Dit is lager dan de verantwoordingsgrens, maar ook de veel minder dan vorig jaar. Toen bedroeg de totale onrechtmatigheid EUR 8.100.000.

De reden voor de onrechtmatigheid is dat er meer kosten zijn verantwoord dan het budget wat u als raad beschikbaar heeft gesteld. De onrechtmatigheden zijn in detail toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierin is ook opgenomen dat een deel van de begrotingsonrechtmatigheid als acceptabel moet worden aangemerkt. Dit gaat om een bedrag van EUR 492.000. Ook is opgenomen dat er geen andere onrechtmatigheden zijn.

Ons oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben de werkzaamheden die door en namens het college zijn uitgevoerd om tot de rechtmatigheidsverantwoording te komen in detail beoordeeld. Op basis van deze werkzaamheden zijn wij niet tot een andere conclusie gekomen dan het college. Daarom hebben wij geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

RechtmatigheidsverantwoordingInformatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

M&O criterium

Geen overkoepelend M&O beleid aanwezig, wel voldoende aandacht

In de kadernota Rechtmatigheid adviseert de commissie BBV om een overkoepelend beleidsstuk M&O te maken. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening.

Binnen uw gemeente is geen M&O-beleid vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risico-gebieden op dit gebied inzichtelijk zijn. Desalniettemin zijn in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Tevens is in bijlage 2 bij het controleprotocol 2025/2026 voor een drietal aandachtsgebieden het instrumentarium samengevat ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Het college heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik impliciet opgenomen in interne controleplannen.

Overigens zijn op basis van de werkzaamheden van de VIC en onze werkzaamheden geen signalen verkregen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium

Financiële verordening geeft goed inhoud aan het begrotingscriterium

Naar onze mening geeft uw financiële verordening in artikel 12 goed inhoud aan de randvoorwaarden van het begrotingscriterium. In dit artikel is door de raad antwoord gegeven op de vraag welke overschrijdingen van de begroting als acceptabel worden aangemerkt. Deze overschrijdingen moeten wel benoemd worden in de rechtmatigheidsverantwoording, maar hoeven niet nader te worden toegelicht. Tevens is in dit artikel opgenomen wat de spelregels zijn ten aanzien van het tijdig melden van overschrijding van lasten en afwijkingen van de begrote baten. Hiermee heeft u voldaan aan de eisen en aanbevelingen van de commissie BBV.

Samenvatting

Jaarrekening

**Informatiewaarde
jaarverslag**

Jaarstukken algemeen

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarstukken in het algemeen

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarstukken. Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van de raadsleden. Daarnaast beoordelen wij of de programmaverantwoording en paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan alle eisen die het BBV aan deze documenten stelt.

We geven eerst ons algemene beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarstukken. Vervolgens gaan we specifiek in op de programmaverantwoording en paragrafen.

Ons samenvattend beeld van de jaarstukken

Naar onze mening presenteert het college inhoudelijk een jaarstuk dat leesbaarder is dan gemiddeld, met een herkenbare koppeling tussen begroting, bestuursrapportages en jaarrekening. Positief zijn vooral de duidelijke programmastructuur, het aanwezige overzicht incidentele baten en lasten, de zichtbare resultaatsverschillen per programmaonderdeel en de relatief sterke toelichtingen op uitvoerings- en financiële thema's.

Ook de Financiële verordening is in hoofdlijnen herkenbaar verwerkt. Onder de programma's worden de baten en lasten per programma-onderdeel weergegeven, het overzicht incidentele baten en lasten hanteert de door uw raad vastgestelde rapportagegrens van EUR 25.000 en de uitputting van investeringskredieten is zichtbaar opgenomen.

Door de ogen van een raadslid is de informatiewaarde het hoogst in de financiële samenvatting, de tabellen met afwijkingen en de concretere onderdelen van Openbaar domein en Sociaal domein. De informatiewaarde neemt af in paragrafen die vooral beleid of proces beschrijven zonder bestuurlijke duiding van risico's, keuzes en consequenties. Dat geldt met name voor Weerstandsvermogen en Verbonden partijen. Naar onze mening zijn deze te beschrijvend en te weinig analytisch. Voor een kritisch raadslid zijn vooral de hoge belastingcapaciteit, de materiële rol van het project Gouwhaven, de druk in het sociaal domein en de omvangrijke overhevelingen relevante context.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Jaarstukken algemeen

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarstukken in het algemeen

Onderdeel	Beeld	Tip
Programma-verantwoording	De programmaverantwoording is inhoudelijk degelijk opgebouwd. De drie W-vragen zijn herkenbaar terug te vinden en de financiële tabellen sluiten aan op de programma-onderdelen. Wel is het SMART-gehalte wisselend en is de informatiewaarde voor de raad niet in elk programma gelijk. Vooral in het sociaal domein en bij ruimtelijke projecten blijft de verslaggeving nog sterk proces- en activiteitgericht.	Werk per doelstelling met een vaste statusaanduiding: gerealiseerd, deels gerealiseerd, niet gerealiseerd, inclusief korte toelichting. Dit maakt de verantwoording voor de raad directer en toetsbaarder.
		Maak consequenter onderscheid tussen activiteit, output en maatschappelijk effect. Dit verbetert het SMART-gehalte en maakt de stukken meer sturingsgericht.
		Voeg per programma een compacte bestuurlijke top-5 toe met resultaten, tegenvallers, risico's en besluiten voor het volgende jaar. Dit vergroot de informatiewaarde voor de raad aanzienlijk.
		Maak structurele versus incidentele effecten explicieter zichtbaar in de programmatekst en koppel waar mogelijk aan meetbare indicatoren. Dit voorkomt dat meevallers te positief of overschrijdingen te negatief worden geïnterpreteerd en verhoogt het SMART-gehalte.
Paragrafen	De paragrafen geven gezamenlijk een bruikbare dwarsdoorsnede van de financiële positie en beheersmatige aspecten. De kwaliteit loopt echter uiteen. Met name de paragrafen Weerstandsvermogen en Verbonden partijen vragen om meer analytische diepgang en scherpere bestuurlijke duiding.	Voeg per paragraaf een samenvattend kader toe met trends, risico's en bestuurlijke conclusie, waar mogelijk met normen, verkeerslichten en grafische trendbeelden over meerdere jaren.
		Maak in de paragraaf Lokale heffingen expliciet wat stijgende woonlasten en belastingcapaciteit betekenen voor draagkracht, kostendekkendheid en belastingruimte. Dit is politiek en maatschappelijk gevoelig en verdient meer duiding.
		Versterk vooral Weerstandsvermogen en Verbonden partijen met trendduiding, scenario's en bestuurlijke consequenties. Juist deze paragrafen moeten de raad helpen bij oordeelsvorming over financiële positie en risico's.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Jaarstukken algemeen
	Programmaverantwoording
	Paragrafen
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

Hieronder hebben wij ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording samengevat in tabelvorm.

Aspect verantwoording	2025	2024
Leesbaarheid	●	●
Informatiewaarde	●	●
Overeenstemming met jaarrekening	●	●
In overeenstemming met het BBV	●	●

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm; verbetering is mogelijk om de raadsleden beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt het algemeen bestuur goed in positie

Uit deze beoordeling blijkt dat de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording naar onze mening voldoende is, maar ook dat verbetering mogelijk is om de raadsleden nog beter in positie te brengen. De doelstellingen uit de begroting 2025 worden in de jaarstukken overwegend herkenbaar beantwoord. De programma's volgen dezelfde structuur en per activiteit wordt aangegeven wat is gedaan en wat de realisatie is. Voor een raadslid is dit positief: het document is duidelijker geschreven dan veel gemeentelijke jaarstukken en de programmastructuur is goed herkenbaar.

Het SMART-gehalte is echter wisselend. Veel doelen zijn wel specifiek genoeg om bestuurlijk herkenbaar te zijn, maar niet kwantitatief genoeg om achteraf op te sturen. De jaarstukken beschrijven vaak voortgang, gesprekken, implementatie of 'verloopt naar verwachting', terwijl precieze output- of outcome-normen ontbreken. Bovendien zijn verschillende beleidsindicatoren afhankelijk van externe bronnen en komen deze met vertraging beschikbaar, waardoor actuele sturing beperkt is.

SMART-element	Score	Toelichting
Specifiek	●	De prestaties uit de begroting zijn over het algemeen concreet geformuleerd en komen herkenbaar terug in de jaarstukken.
Meetbaar	●	Er zijn enkele kpi's, maar deze zijn nog in ontwikkeling. Niet alle doelen kennen een scherpe norm of een direct meetbare outcome.
Acceptabel	●	De acties sluiten overwegend aan op begroting en ambities.
Relevant	●	Het merendeel van de prestaties is gerealiseerd of gemotiveerd doorgeschoven. De realisatie van de omvangrijke voornemens blijft ambitieus.
Tijdsgebonden	●	Veel doelen hebben een uiterste datum, wat de bestuurlijke controle versterkt.

Samenvatting

Jaarrekening

**Informatiewaarde
jaarverslag**

Jaarstukken algemeen

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

In onze visie vormen de paragrafen een belangrijk onderdeel voor de raad om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. In deze paragrafen moet het college verantwoording afleggen over een aantal belangrijke beleidsmatige onderwerpen die dwars door de programma's heen snijden. Daarom geven wij ook ten aanzien van de paragrafen ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde. Tevens beoordelen we of de paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan alle eisen die het BBV aan de paragrafen stelt.

Op de volgende pagina's hebben wij onze ons mening gegeven over de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen. Wij bevelen u aan om onze signaleringen ten aanzien van de paragrafen mee te nemen bij de verdere ontwikkeling van uw P&C documenten.

Samenvattend geldt dat de paragrafen over het algemeen goed en duidelijk uitgewerkt zijn. Wel zien we dat onze bevindingen van voorgaand jaar nog steeds aanwezig zijn. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen. De paragraaf Lokale heffingen voldoet niet volledig aan de financiële verordening. Met name de paragrafen Weerstandsvermogen en Verbonden partijen vragen om meer analytische diepgang en scherpere bestuurlijke duiding.

Tegelijkertijd bestaan er wel duidelijke verschillen tussen de verschillende paragrafen. Dit hebben wij in dit onderdeel per paragraaf gedaan. Hierbij is de volgende legenda gehanteerd:

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om het algemeen bestuur beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt het algemeen bestuur goed in positie

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Jaarstukken algemeen

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2025	2024	Belangrijkste bevindingen en observaties
Weerstandsvermogen	●	●	Alle formele elementen die in de paragraaf moeten staan, zijn aanwezig: weerstandscapaciteit, risico-inventarisatie, ratio en verplichte kengetallen. De analyses blijven echter (te) summier. Naar onze mening verdient de conclusie dat de financiële positie “stabiel en in balans” is nuancering gezien de hoge belastingcapaciteit, de ambities voor de komende jaren, de nog steeds materiële grondpositie en de druk in het sociaal domein. In het <u>onderdeel</u> <i>financiële positie</i> komen we hier op terug. Vanuit dit perspectief missen wij in de paragraaf een toereikende beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De leesbaarheid en informatiewaarde kan verder worden verbeterd door (grafische) analyses van het verloop van de (verplichte) kengetallen op te nemen, inclusief een doorkijk naar de toekomst. In de tekst wordt nu herhaald wat er cijfermatig in de tabel staat. Wat de achterliggende reden is van bijvoorbeeld de afwijkingen ten opzichte van de verwachting van de netto-schuldquote en solvabiliteit wordt niet opgenomen.
Lokale heffingen	●	●	Naar onze mening is deze paragraaf inhoudelijk goed bruikbaar. Alle formele elementen uit het BBV zijn in meer of minder mate opgenomen. De duiding van de belastingruimte en de verhouding tot het regionale en landelijke gemiddelde kan steviger. Net als voorgaande jaren voldoet de paragraaf niet volledig aan artikel 21 van de financiële verordening. Aan de andere kant zijn wij van mening dat de aanvullende voorwaarden in dit artikel beperkte toegevoegde waarde hebben voor de gemeenteraad. Wij raden u daarom aan om de passage in de financiële verordening te verwijderen als deze niet toegepast wordt.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Jaarstukken algemeen

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2025	2024	Belangrijkste bevindingen en observaties
Onderhoud kapitaalgoederen	●	●	In deze paragraaf worden alle relevante categorieën behandeld. Tevens sluit de paragraaf goed aan op andere passages over onderhoud in de jaarstukken. Kritische kanttekening is dat het meerjarig kwaliteitsniveau, achterstanden en vervangingsdruk explicieter in beeld gebracht kunnen worden.
Grondbeleid	●	●	Deze paragraaf legt het beleidskader uit en benoemt de rol van het grondbeleid binnen de gemeente. Voor een goede duiding van het grootste grondproject, te weten Gouwhaven, is de paragraaf niet toereikend. Hiervoor dient de raad gebruik te maken van het dashboard.
Financiering	●	●	In de paragraaf worden de kasgeldlimiet, renterisiconorm, rentelasten en leningontwikkeling goed inzichtelijk gemaakt. De overschrijding van de renterisiconorm is correct gemeld, maar de bestuurlijke duiding van de consequenties en de relatie met toekomstige investeringen blijft beperkt.
Bedrijfsvoering	●	●	In de paragraaf wordt een goede mix weergegeven van dienstverlening, organisatieontwikkeling, HR, informatiebeveiliging en niet-financiële rechtmatigheid. De paragraaf is sterk ten aanzien van procesinformatie, maar minder scherp op kpi's en op het vertalen van bevindingen naar concrete verbeterdoelen voor 2026. Daarnaast toont de paragraaf dat op rechtmatigheid en activa-administratie nog verbeterlagen nodig zijn. Een concrete duiding hoe dit gaat gebeuren ontbreekt.

Samenvatting

Jaarrekening

**Informatiewaarde
jaarverslag**

Jaarstukken algemeen

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2025	2024	Belangrijkste bevindingen en observaties
Verbonden partijen	●	●	In de paragraaf wordt een overzichtelijke beschrijving gegeven per partij met bijdragen, vermogensposities en resultaten. De risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente zijn echter beperkt uitgewerkt. Wel zijn per verbonden partij risico's voor de partijen zelf opgenomen. Het BBV vraagt echter om een opgave van de risico's voor de financiële positie van de gemeente zelf. Deze risicoduiding vanuit het perspectief van Waterland blijft te beschrijvend. Een meer expliciete beoordeling van governance, financiële gevoeligheid en afhankelijkheden draagt naar onze mening bij aan de informatiewaarde.
Openbaarheid	●	●	In 2024 was deze paragraaf nog niet expliciet opgenomen in het BBV. Met de wijziging in het besluit is ook meer richting gegeven aan de inhoud van de paragraaf. In de jaarstukken is de paragraaf compact en vooral compliance-gericht. Voor de raad zou meer inzicht in prestaties en doorlooptijden helpen.
Subsidies	●	●	Dit is een niet verplichte paragraaf, maar een paragraaf die door het college extra is toegevoegd op basis van artikel 28 van de financiële verordening. De paragraaf voldoet aan de wens van de raad om subsidieplafonds en voorschotten zichtbaar te maken. Het is echter meer een subsidielijst met een algemene beschouwing dan een analyse welke maatschappelijke doelen gerealiseerd zijn met de subsidie. De informatiewaarde voor de raad is daardoor naar onze mening beperkt.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag**Financiële positie****Kengetallen BBV**

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controle moeten wij expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Een nadere analyse van uw weerstandsvermogen hebben we op deze pagina gegeven.

De financiële positie is goed, maar blijft kwetsbaar

Wij hebben vastgesteld of de door het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. Uit de analyse van het college in de jaarstukken blijkt op het eerste gezicht dat de financiële positie van de gemeente voldoende is. Dat oordeel is verdedigbaar, maar moet wel met nuance worden gelezen. De gunstige ontwikkeling van de kengetallen wordt mede veroorzaakt door een sterke incidentele rekeningresultaten in de laatste jaren, hogere baten dan begroot en een investeringsrealisatie die achterblijft bij eerdere verwachtingen.

Met andere woorden: er is sprake van een grote positieve invloed op de kengetallen door incidentele voordelen en de beperkte uitvoeringscapaciteit van de organisatie. Tegelijkertijd signaleren we dat de solvabiliteit de komende jaren (sterk) zal afnemen als u alle ambities wilt realiseren. Tevens zal dit leiden tot een toename in de netto-schuldquote. Daarom raden wij u aan om bij iedere begroting, bestuursrapportage en jaarrekening, alsmede bij losse raadsbesluiten met een materieel financieel effect, de (verwachte) ontwikkeling van de solvabiliteit en netto-schuldquote expliciet zichtbaar te maken.

In de tabel op de volgende pagina hebben wij een korte analyse opgenomen per kengetal, inclusief een doorkijk naar de begroting 2029 indien de huidige ambities worden gerealiseerd en de achterstand in investeringen wordt ingehaald.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

Kengetal	Begroting 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Begroting 2029	Analyse
Netto schuldquote	31,3%	43,0%	41,0%	106,8%	Nog steeds ruim binnen de minst risicovolle categorie, maar duidelijk ongunstiger dan begroot. Dat betekent dat de schuldpositie weliswaar beheersbaar is, maar in 2025 minder sterk verbeterde dan verwacht. De reden hiervoor is dat de gronden binnen het project Gouwhaven niet in 2025 zijn geleverd. Daarnaast valt op dat in de begroting dit kengetal hard stijgt, vooral omdat er in de begroting een hoog ambitieniveau in investeringen is opgenomen, in het bijzonder een investering van bijna EUR 20,0 miljoen in de nieuwe sporthal Marijkeveld. Deze ambities worden voor een groot deel betaald vanuit nieuw aan te trekken leningen, waardoor de netto-schuldquote snel stijgt.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	29,0%	41,3%	39,5%	104,9%	De nettoschuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen laat eenzelfde trend zien als de reguliere netto schuldquote. Dit houdt in dat de komende jaren geen geld geleend zal worden ten behoeve van derde partijen.
Solvabiliteitsratio	38,4%	35,8%	33,0%	25,3%	De solvabiliteit zit en blijft in de neutrale bandbreedte van 20%-50%. Langjarig zien we echter een logisch tegengesteld beeld met de netto schuldquote. Door de verwachte hoge investeringen zullen nieuwe leningen aangetrokken worden, waardoor de solvabiliteit snel daalt. De buffer blijft ook eind 2029 redelijk, maar het blijft goed uitkijken dat de kritische grens van 20,0% niet in zicht komt.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV
Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

Kengetal	Begroting 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Begroting 2029	Analyse
Structurele exploitatieruimte	1,9%	3,9%	-0,9%	1,8%	Dit kengetal is sterk verbeterd ten opzichte van begroting, maar ook ten opzichte van vorig jaar is sprake van een positieve ontwikkeling. Toen was er nog sprake van een structureel tekort. Tegelijk moet kritisch worden gekeken welk deel van het positieve resultaat over 2025 voortkomt uit echte structurele verbetering en welk deel samenhangt met onderuitputting, fasering en doorgeschoven budgetten.
Grondexploitatie	0,0%	20,5%	17,9%	0,0%	Opvallend is dat in de begroting geen waarde is gepresenteerd voor dit kengetal, terwijl de grondposities in Gouwhaven dit wel rechtvaardigen. Gegeven de omvang van het kengetal in de jaarstukken 2025 is deze zeker materieel voor de financiële positie. Het is voor de gemeenteraad daarom verstandig om zicht te houden op risico's, fasering en winstneming vanuit het project.
Belastingcapaciteit	105,1%	106,0%	98,1%	111,6%	De woonlasten binnen uw gemeente zijn in 2025 sneller gestegen dan het landelijk gemiddelde. Dit geldt vooral voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hierdoor is dit kengetal gestegen tot boven 100%. Dit houdt feitelijk in dat burgers in Waterland gemiddeld genomen 6% meer aan lokale heffingen kwijt zijn dan andere burgers in Nederland. Dit is een bewuste keuze geweest van de gemeenteraad om de toekomstige activiteiten op dit gebied te kunnen betalen. In de begroting 2025 was de stijgen van het kengetal daarom al voorzien. Een percentage boven 100% wordt over het algemeen wel gezien als teken dat de bestuurlijke ruimte voor verdere lastenstijging lager wordt.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw weerstandsvermogen

In de paragraaf Weerstandsvermogen is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen van uw gemeente per 31 december 2025. Eerder in dit rapport hebben wij een aangegeven hoe wij aankijken tegen de leesbaarheid en informatiewaarde van deze paragraaf. In dit onderdeel van de rapportage gaan we dieper in op de analyse die door het college gemaakt is.

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële risico's die de gemeente loopt en de buffers die gemeente vrij beschikbaar heeft om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Uit de analyse van het college blijkt dat het weerstandsvermogen in 2025 is gestegen van 8,0 naar 9,7. Hiermee is deze ratio uitstekend.

Uw weerstandsvermogen nader geanalyseerd

De toename van het weerstandsvermogen komt vooral doordat de financiële omvang van de risico's minder sterker is toegenomen dan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De gewogen omvang van de risico's is toegenomen van EUR 1,5 miljoen tot EUR 1,6 miljoen. Dit is een toename van EUR 0,1 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is dat het verwachte risicobedrag voor de bestaande risico's binnen Gouwhaven en privacy zijn verhoogd. In 2025 zijn geen materiële nieuwe risico's geïdentificeerd ten opzichte van 2024.

Tegenover de hogere risico's staat ook een hogere beschikbare weerstandscapaciteit. Vorig jaar bedroeg deze EUR 11,6 miljoen, dit jaar EUR 15,1 miljoen. De belangrijkste reden van deze toename is dat de reserve die gerekend worden tot de beschikbare weerstandscapaciteit, namelijk de algemene reserve, is toegenomen (vooral) door de bestemming van het resultaat over 2024.

De benodigde weerstandscapaciteit is naar haar aard subjectief

Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt.

Later in dit rapport hebben wij aangegeven dat het risicomanagement binnen uw gemeente sterk persoonsafhankelijk is en beperkt is ingebed in gestandaardiseerde kaders en de P&C-cyclus. De koppeling tussen geïdentificeerde risico's en de financiële vertaling in voorzieningen, toelichtingen en controleaanpak kan verder worden versterkt. Hierdoor kan niet zomaar gesteld worden dat de risico's die genoemd zijn in de paragraaf juist en volledig zijn. Wel vormen ze naar onze mening een goede afspiegeling van het risicoprofiel van uw gemeente in vergelijking met andere gemeenten.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Schattingen binnen het fysiek domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2024 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering immateriële vaste activa	Evenwichtig
Waardering materiële vaste activa	Evenwichtig

Schattingen gehanteerd bij waardering van project Gouwhaven

De waardering van het project Gouwhaven is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico’s stelt het college periodiek het Dashboard Gouwhaven op. Hierin is onder andere een schatting opgenomen van de nog te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven.

Uit de tabel blijkt dat er erg weinig subjectieve elementen aanwezig zijn in de berekeningen. Het college heeft een realisatieovereenkomst afgesloten met Gouwhaven, waarin de belangrijkste uitgangspunten over kosten en opbrengsten zijn vastgelegd, waaronder de programmering, kostendoorbelasting en verkoopprijzen.

Dashboard is geactualiseerd per 31 december 2025

Als onderdeel van de jaarafsluiting heeft er een actualisatie van het project Gouwhaven plaatsgevonden. Op de volgende pagina hebben wij de resultaten hiervan grafisch weergegeven.

De boekwaarde van het project Gouwhaven is toegenomen van EUR 13,7 miljoen naar EUR 14,4 miljoen. De oorzaken van deze toename van EUR 0,7 miljoen kunnen als volgt worden samengevat:

Omschrijving	Bedrag (^EUR 1 mln)
Rentetoerekening op basis van werkelijk betaalde rente over de projectfinanciering	0,2
Plankosten 2025	0,6
Plankosten correctie 2023 en 2024	0,4
Terugname tussentijdse winstneming	(0,5)
Totale mutatie boekwaarde Gouwhaven	0,7

Vorig jaar hebben wij geconstateerd dat niet alle directe plankosten werden verantwoord binnen het project Gouwhaven. Daarbij hebben we het college aangeraden om in de jaarrekening 2025 met terugwerkende kracht de directe plankosten in het project Gouwhaven te verantwoorden. Het college heeft gehoor gegeven aan dit advies. Dit heeft geleid tot een incidentele last van EUR 0,4 miljoen. Tevens is in 2025 strakker gelet op welke plankosten tot het project gerekend moeten worden en welke niet. Wij hebben in aanloop naar de jaarafsluiting verschillende gesprekken hierover gevoerd met de ambtelijke organisatie. Uiteindelijk is een bedrag van EUR 0,6 miljoen (afgerond) als plankosten 2025 verantwoord.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

**Bevindingen
controle****Fysiek domein**

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

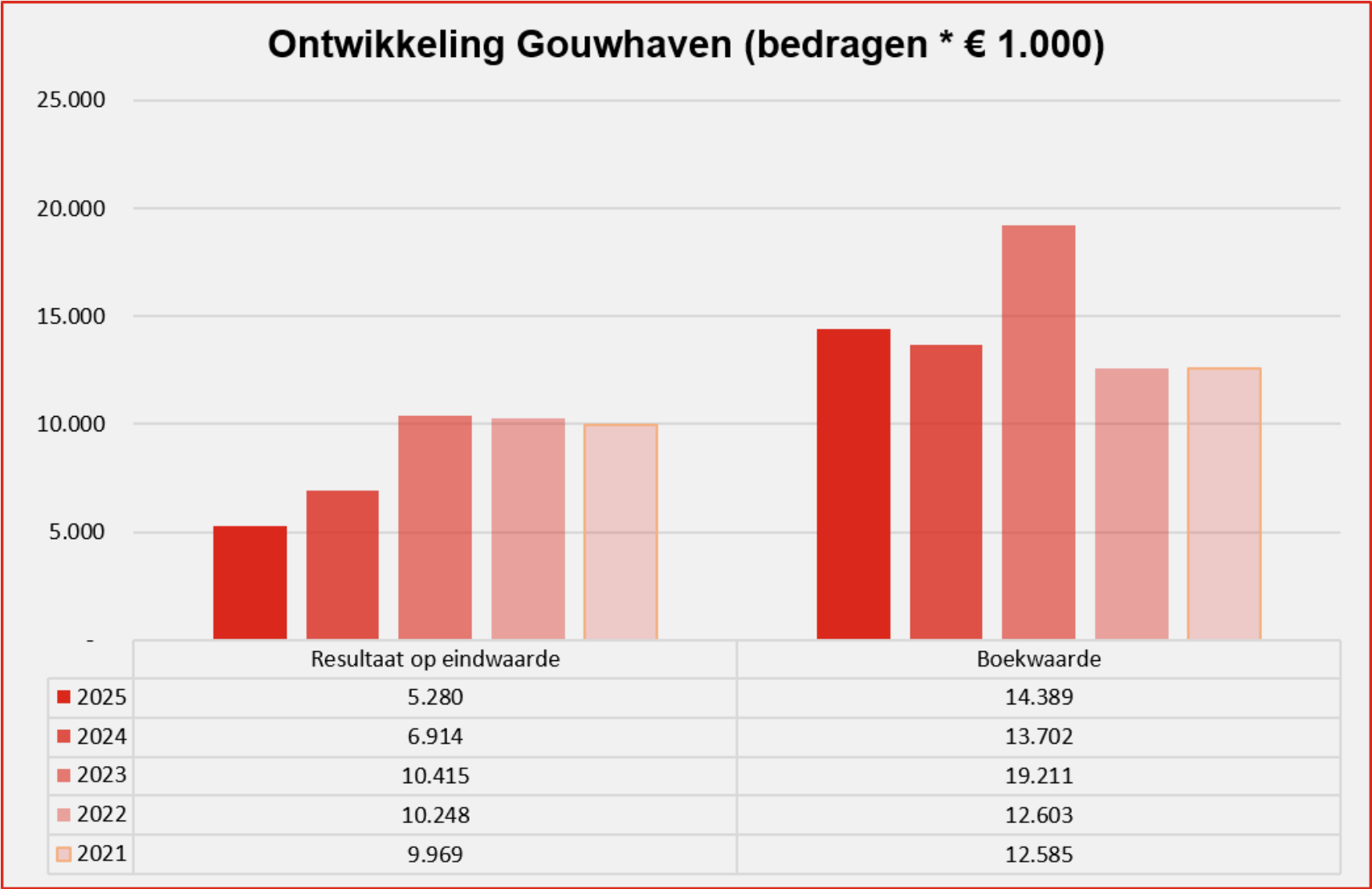
Managementschatting	Oordeel	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	Evenwichtig	Het college rekent in 2025 binnen het project Gouwhaven voor het eerst met de in het BBV verplicht gestelde omslagrente. Deze bedraagt voor 2025 1,50%. Vorig jaar werd nog de werkelijk betaalde rente geboekt op het project, omdat er toen sprake was van specifieke projectfinanciering. In 2025 is de leningenportefeuille echter herzien. Hierdoor is er geen sprake meer van een lening die specifiek is aangetrokken voor het project, maar worden de investeringen betaald uit de bredere organisatiefinanciering. Omdat de verplichte omslagrente is gebruikt, achten wij de rekenrente evenwichtig.
Kostenstijging	Evenwichtig	Het college verwacht tot het einde van het project nog EUR 3,2 miljoen aan kosten gemaakt moeten worden. Dit is exclusief de kosten voor het bouwrijp maken van nog te leveren gronden aan Galgeriet B.V. Omdat deze kosten contractueel één-op-één mogen worden doorbelast aan Galgeriet B.V., is hiermee geen rekening gehouden in de jaarrekening (wel in het dashboard). Deze kosten betreffen voornamelijk een bijdrage van EUR 0,8 miljoen aan 25 extra parkeerplaatsen en een tweede bijdrage in de TEO van EUR 0,8 miljoen. Beide bedragen zijn (contractueel) afgesproken. Daarnaast worden plankosten voor het restant van het project verwacht van EUR 0,8 miljoen. Deze staan redelijk in verhouding met de activiteiten die nog moeten plaatsvinden. De managementschatting over de kosten is daarom evenwichtig.
Opbrengstenstijging	Evenwichtig	In 2024 heeft de eerst van vijf grondleveringen plaatsgevonden. Tot en met 2029 volgen de andere vier leveringen voor een totaalbedrag van EUR 19,7 miljoen. Dit bedrag is contractueel afgesproken met een vaste indexatie per jaar. De managementschatting over de opbrengsten is daarom evenwichtig.
Fasering	Evenwichtig	De fasering van de grondexploitaties is gebaseerd op de voortschrijdende afspraken in de overeenkomsten met Galgeriet B.V. Dit geldt zowel voor de opbrengsten als de kosten. Wij achten de inschatting van de fasering daarom evenwichtig.

-
 Samenvatting
-
 Jaarrekening
-
 Informatiewaarde jaarverslag
-
 Financiële positie
-
 Bevindingen controle
- Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering
-
 Interne beheersing
-
 Speerpunten van de gemeenteraad
-
 Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Verwachte eindwaarde wederom fors verminderd

In het bijgewerkte dashboard meldt het college dat het verwachte positieve resultaat van het project naar verwachting uitkomt op een bedrag van EUR 5,3 miljoen. Vorig jaar was dit nog EUR 6,9 miljoen en het jaar daarvoor EUR 10,4 miljoen. Hieruit blijkt dat er nog steeds belangrijke risico's binnen het project aanwezig zijn, wat vanuit de organisatie vraagt om een nog betere integrale projectbeheersing. Dit komt ook tot uitdrukking tijdens de gesprekken die wij hebben gehad met de ambtelijk organisatie, in het bijzonder over de aard en omvang van de plankosten en rentekosten die aan de toekomstige jaarschijven moeten worden toegerekend. Ook het feit dat het eerste dashboard over 2025 diverse keren is aangepast is een indicatie dat de financiële beheersing van het project verbeterd kan worden.

De reden van de afname van de winstverwachting op eindwaarde van EUR 1,6 miljoen is toegelicht in de definitieve dashboardrapportage over 2025. Hieronder hebben wij dit op hoofdlijnen samengevat:

Omschrijving	Bedrag (^EUR 1 mln)
Hogere plankosten, inclusief de correctie van de plankosten over 2023 en 2024:	(1,7)
Hogere rentekosten	(0,2)
Aanpassingen infrastructuur	(0,9)
Wijziging parkeerfaciliteiten en parkeeromvang	1,0
Indexering verkoopprijs grond door late oplevering	0,2
Totaal lager resultaat op eindwaarde	(1,6)

In het dashboard heeft het college aangegeven dat ook het huidige verwachte voordeel van EUR 5,3 miljoen ook nog niet zeker is. Binnen het project zijn nog een aantal grote financiële risico's aanwezig, zoals:

- Het risico dat de Wbi subsidie volledig moet worden terugbetaald als niet voldaan wordt aan de subsidievoorwaarden;
- De kosten voor bovenwijkse voorzieningen. Deze kosten zijn nog niet opgenomen in het dashboard.

Als deze risico's zich voordoen, dan kunnen deze een omvangrijke invloed hebben op het uiteindelijke financiële resultaat van het project. In het weerstandsvermogen is er een bedrag opgenomen van (afgerond) EUR 140.000 voor de risico's die uit het project naar voren kunnen komen. Dit lijkt een beperkte omvang in het licht van deze risico's. Uiteraard geldt ook de nog te realiseren winst als buffer voor eventuele risico's.

Tussentijdse winstneming deels gecorrigeerd

In 2024 heeft er een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van EUR 2,6 miljoen. De tussentijdse winstneming is gedaan omdat in 2024 de eerste gronden zijn overgedragen. Het BBV zegt dat winsten (tussentijds) genomen moeten worden naar rato van de voortgang van het project. Jaarlijks moet de berekening van de winstneming worden herzien op basis van de feiten en omstandigheden die dan gelden. Dat houdt ook in dat de tussentijdse winstneming moet worden herzien als de verwachte winst wijzigt, zoals dit het geval is geweest voor Gouwhaven. Omdat de te verwachten winst is gedaald met EUR 1,6 miljoen (zie hiervoor), is in de jaarrekening al een correctie geweest op de eerder verantwoorde tussentijdse winst van EUR 0,5 miljoen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Tussenrekening faciliterende woningbouwprojecten opgeschoond

Bij onze controle op de faciliterende woningbouwprojecten hebben wij geconstateerd dat er een fors bedrag als vooruit ontvangen exploitatiebijdragen was verantwoord, terwijl de organisatie al aan haar verplichtingen ten opzichte van de ontwikkelaar heeft voldaan. Dit heeft gezorgd voor een incidentele opbrengst in de jaarrekening 2025 van EUR 0,4 miljoen.

Afschrijvingen nieuwe investeringen vinden niet altijd tijdig plaats

In uw financiële verordening is opgenomen dat er wordt gestart met afschrijven van investeringen in het jaar dat volgt op het jaar waarin de investering voor het eerst in gebruik wordt genomen. Gedurende 2025 heeft het college zelf geconstateerd dat dit niet altijd op deze wijze plaatsvindt. Voor aan aantal activa wordt begonnen met afschrijven op het moment dat het onderliggende krediet administratief wordt afgesloten. Dit kan in de praktijk echter later zijn dan het moment van eerste ingebruikname, bijvoorbeeld als er nog garantieverplichtingen zijn of slotnota's worden verwacht. Tevens worden soms kredieten uit voorzichtigheid langer administratief open gehouden dan nodig is.

Bij de jaarafsluiting heeft daarom met terugwerkende kracht een correctie plaatsgevonden op de afschrijvingskosten.

Restwaarde containerwoningen gecorrigeerd

In 2025 is ook geconstateerd dat de restwaarde van EUR 2,0 miljoen die was toegekend aan de containerwoningen die in 2022 zijn geplaatst voor de opvang van ontheemden, niet langer van toepassing is. In 2022 was de veronderstelling dat de containerwoningen binnen drie jaar teruggekocht zouden worden door de leverancier voor een bedrag van EUR 2,0 miljoen. Inmiddels is duidelijk dat de woningen langer nodig zijn, waardoor de terugkoop in 2025 niet mogelijk was. Daarnaast is de afspraak door de leverancier, net als bij veel andere gemeenten, nooit op een goede wijze contractueel afgehecht.

Omdat de omstandigheden rondom de containerwoningen zijn gewijzigd, dient het college bij de afschrijving van deze activa terug te vallen op de financiële verordening. Hierin is geen mogelijkheid voor restwaarde opgenomen. Daarom is de restwaarde van de containerwoningen in 2025 met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023 afgeschreven. Hierbij wordt in overeenstemming met de financiële verordening een afschrijvingstermijn van 15 jaar aangehouden. Dit heeft in de jaarrekening 2025 geleid tot een incidentele afschrijvingslast over 2023 en 2024 van EUR 0,3 miljoen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Schattingen binnen het sociaal domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Nog te betalen zorgkosten	Evenwichtig

Kwaliteitscontroles binnen het sociaal domein komen op gang

Vorig jaar hebben wij geconstateerd dat de organisatie een belangrijk verbetertraject ingezet heeft om de processen binnen het sociaal domein efficiënter en beter beheersbaar te maken. Aan de andere kant constateerde we ook dat voor de zorgprocessen nog geen volledig uitgewerkte kwaliteitscontrole is geïmplementeerd. Daarom hebben wij u aangeraden om een intern kwaliteitscontrole-systeem te implementeren voor de zorgprocessen. Dit zou kunnen bestaan uit periodieke steekproeven, gerichte controles en verbetertrajecten.

Wij hebben geconstateerd dat onze aanbeveling actief is opgepakt. Een voorbeeld is het actualiseren en beschrijven van de processen en werkinstructies. Daarnaast is in 2025 gewerkt aan een integraal kwaliteitshandboek en kwaliteitsplan (2025/2026), inclusief acties om te zorgen dat kwaliteitscontroles toereikend worden opgezet en uitgevoerd. Dit kwaliteitsplan wordt in 2026 verder aangevuld voor de onderdelen Jeugd en Wmo.

Voor het onderdeel participatie en inkomen wordt periodiek getoetst of de processen worden uitgevoerd volgens de gestelde normen. Voor de onderdelen Jeugd en Wmo gebeurt dit nog niet. Daarom raden wij u aan om ook voor transacties binnen de onderdelen Jeugd en Wmo structureel steekproeven en kwaliteitscontroles uit te voeren. Hierdoor kan worden vastgesteld of processen daadwerkelijk correct zijn uitgevoerd, kunnen afwijkingen tijdig wordenesignaleerd en kan gerichter worden bijgestuurd om de naleving van beleid en wet- en regelgeving duurzaam te borgen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Wij hebben de kosten van het sociaal domein nader geanalyseerd

Wij hebben een analyse uitgevoerd van de kosten van uw sociaal domein. Hierbij hebben wij onderscheid gemaakt in de aard van de kosten en deze vergeleken met de primaire en bijgestelde begroting, alsmede met de werkelijke kosten over vorig jaar. In de grafiek op de volgende pagina hebben wij de opbouw en ontwikkeling van de totale kosten in het sociaal domein opgenomen.

Primaire begroting is met 25% bijgesteld; vooral resultaatneutraal

De primaire begroting van het sociaal domein ging uit van EUR 19,3 miljoen aan totale kosten. In de tussentijdse rapportages is dit bijgesteld naar EUR 24,2 miljoen. De belangrijkste oorzaken van de toename van de verwachte kosten van in totaal EUR 4,9 miljoen zijn:

- Hogere budgetten vanuit de gebundelde uitkering Participatiewet, onder andere door een toename van het aantal uitkeringen en indexatie van uitkeringen (EUR 0,7 miljoen)
- Toename budget opvang Oekraïners in verband met een hoger aantal opvangplekken (EUR 2,8 miljoen)
- Toename budget voor uitvoering Wet Inburgering (EUR 0,7 miljoen)
- Hogere kosten (indexatie, volume en wetgeving) in de jeugdzorg (EUR 0,7 miljoen)

Buiten de hogere kosten voor de zorg, zijn de aanpassingen gecompenseerd door hogere Rijksbijdragen.

Werkelijke kosten bijna net zo hoog als in bijgestelde begroting

De werkelijke kosten in het sociaal domein zijn in de jaarrekening 2025 uitgekomen op een bedrag van EUR 24,7 miljoen. Dit is EUR 0,5 miljoen (2,0%) hoger dan de bijgestelde begroting. Dit nadeel is vooral terug te zien bij het deelgebied Wmo door een hoger aantal cliënten en de nabetaling van EUR 0,2 miljoen aan pgb-budget voor twee cliënten. Het college heeft de oorzaken van de hogere bestedingen in meer detail uiteengezet in de jaarstukken bij programma 3.

Kosten sociaal domein in 2025 met 9,2% toegenomen

De kosten van het sociaal domein over 2025 zijn met EUR 2,1 miljoen (9,2%) toegenomen ten opzichte van 2024. Deze toename is vooral op de zorgdomeinen en het domein toegang en eerstelijns zichtbaar. Deze laatste toename komt voor een deel omdat in 2025 de indeling van de taakvelden gewijzigd is. Dit heeft geleid tot een verschuiving tussen de kosten voor Jeugdzorg (minder) en de kosten voor toegang en eerstelijnsvoorzieningen, in het bijzonder ten aanzien van de doorbelasting van de loonkosten van interne medewerkers.

Door deze verschuiving lijkt het alsof de kosten voor jeugdzorg zijn afgenomen, maar in werkelijkheid is dit niet het geval. Wel lijkt het erop alsof de echte grote stijgingen in de kosten voor jeugdzorg afvlakken. We zien hier een belangrijke relatie met het verder versterken van de toegang (preventie) en eerstelijnszorg. Deze versterking zorgt voor hogere kosten op dat betreffende taakveld, maar onze ervaring is dat deze investering zich uitbetaald in lagere cliëntgebonden kosten. Dit beeld zien we ook terug bij uw gemeente.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

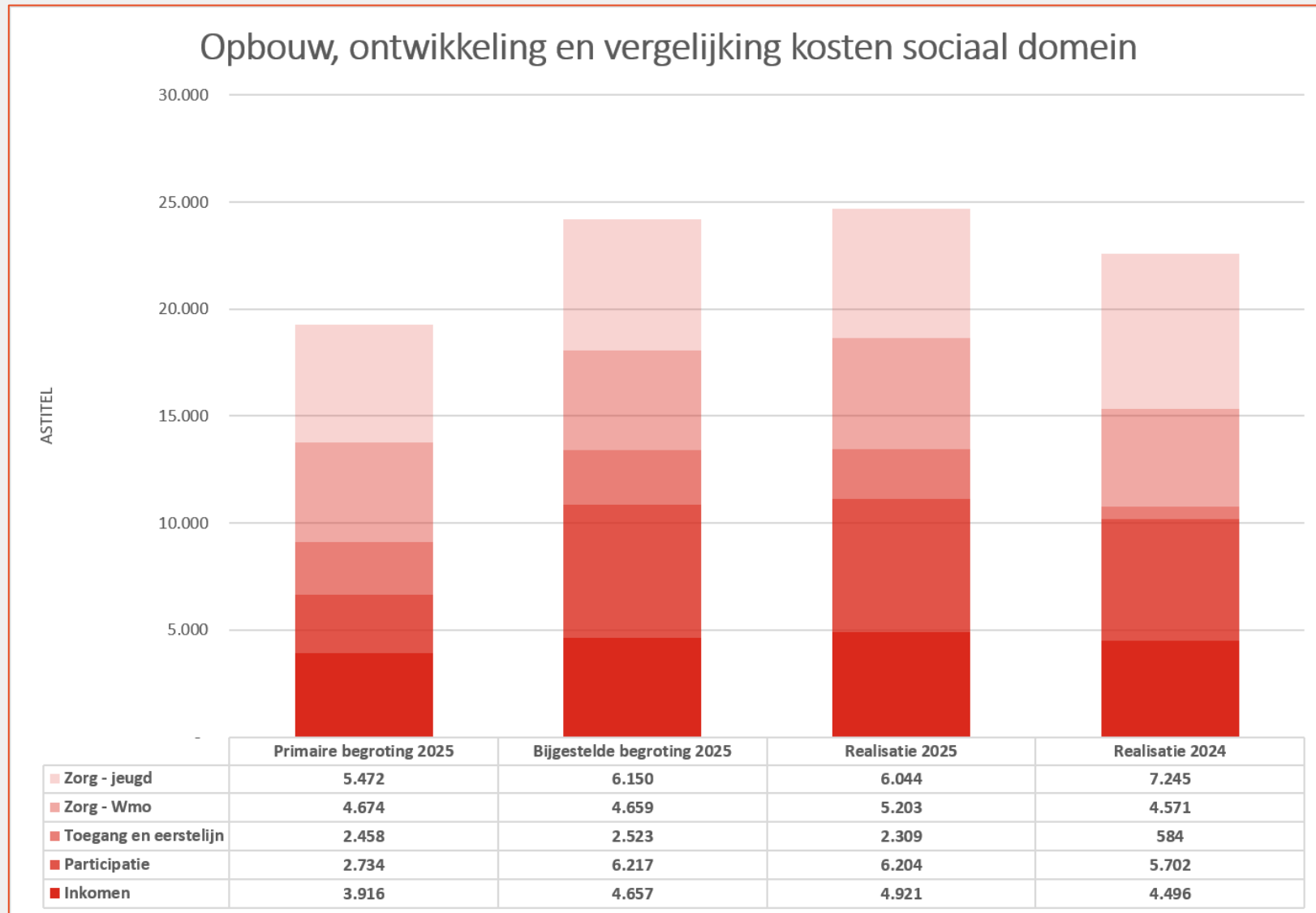

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar

Het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2025 aanvaardbaar zijn.

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering financiële vaste activa	Evenwichtig
Waardering kortlopende vorderingen	Evenwichtig
Waardering voorzieningen	Evenwichtig

Geef inhoud aan de begrippen incidenteel en structureel

Onlangs heeft de commissie BBV de notitie Structurele en incidentele baten en lasten geactualiseerd. Belangrijk uitgangspunt in deze notitie is dat er veel beleidsvrijheid is bij de gemeenteraad om te bepalen wat incidenteel en wat structureel is. Om aan deze beleidsvrijheid invulling te geven, raadt de commissie aan om de definities van structureel en incidenteel in de financiële verordening vast te leggen. Wij hebben geconstateerd dat deze definities niet zijn opgenomen in de huidige financiële verordening. Om een eenduidig beeld te krijgen van de kwaliteit van de begroting en jaarrekening, raden wij u aan om op korte termijn het advies van de commissie BBV op te volgen, door in de financiële verordening scherp te definiëren wat de gemeenteraad ziet als incidenteel en wat als structureel.

Vordering op belastingdienst vrijgevallen ten laste van het resultaat

In eerdere jaren hebben wij in onze rapportages opgenomen dat de interne beheersing van de BTW boekingen de aandacht had van het college. Om een goede startpositie te creëren heeft zij het externe adviesbureau EFK gevraagd om een onderzoek uit te voeren op de BTW en BCF boekingen over de periode 2021-2024. In 2025 is dit onderzoek afgerond en zijn over deze perioden suppletieaangiften gedaan. Hiermee is er een goed onderbouwde en definitieve positie ingenomen ten opzichte van de belastingdienst.

Tijdens onze controle hebben we geconstateerd dat de financiële administratie nog niet is aangepast aan suppleties. Hierdoor stond nog een vordering op de balans van EUR 0,6 miljoen die niet onderbouwd kon worden. Deze vordering bestaat uit een groot aantal boekingen met een beperkte waarde over de gehele periode 2021-2024. Omdat alle suppleties al zijn ingediend, is deze vordering echter onzeker. Daarom is deze vordering in 2025 volledig afgeboekt in het resultaat.

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

P&C documenten volgen elkaar logisch op

Dit past bij de positieve effecten uit het gemeentefonds en de lokale heffingen die pas later bekend werden, maar ook bij de forse besparingen in overhead en doorgeschoven uitvoeringsbudgetten in het openbaar domein.

Een punt van kritiek is dat de bestuursrapportages vooral de mutaties rapporteren, terwijl de jaarrekening pas goed zichtbaar maakt welke meevallers werkelijk tot resultaat leiden en welke in feite samenhangen met overhevelingen, balansmutaties of latere uitvoering. Voor een raadslid was het behulpzaam geweest als de jaarrekening deze 'brug' nog explicieter per hoofdcomponent had uitgewerkt.

De ontwikkeling van het resultaat is navolgbaar: de begroting begon op EUR 257.000 positief, de Voorjaarsnota verlaagde het perspectief naar EUR 142.000 positief, de Najaarsnota verhoogde dit vervolgens naar EUR 711.000 positief en de jaarrekening sluit uiteindelijk op EUR 1,7 miljoen positief.

P&C document	Resultaat	Analyse
Begroting 2025	EUR 0,3 miljoen voordelig	Meerjarig sluitende start, maar al met stevige lastenverhogingen en ombuigingen.
Voorjaarsnota 2025	EUR 0,1 miljoen voordelig	Voorzichtig neerwaarts bijgesteld; druk op sociaal domein en diverse autonome mutaties zichtbaar.
Najaarsnota 2025	EUR 0,7 miljoen voordelig	Verbetering door vooral hogere algemene dekkingsmiddelen en enkele uitgestelde uitgaven.
Jaarstukken 2025	EUR 1,7 miljoen voordelig	Fors beter dan verwacht door hogere baten, vooral algemene uitkering, en lagere lasten, vooral overhead.

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

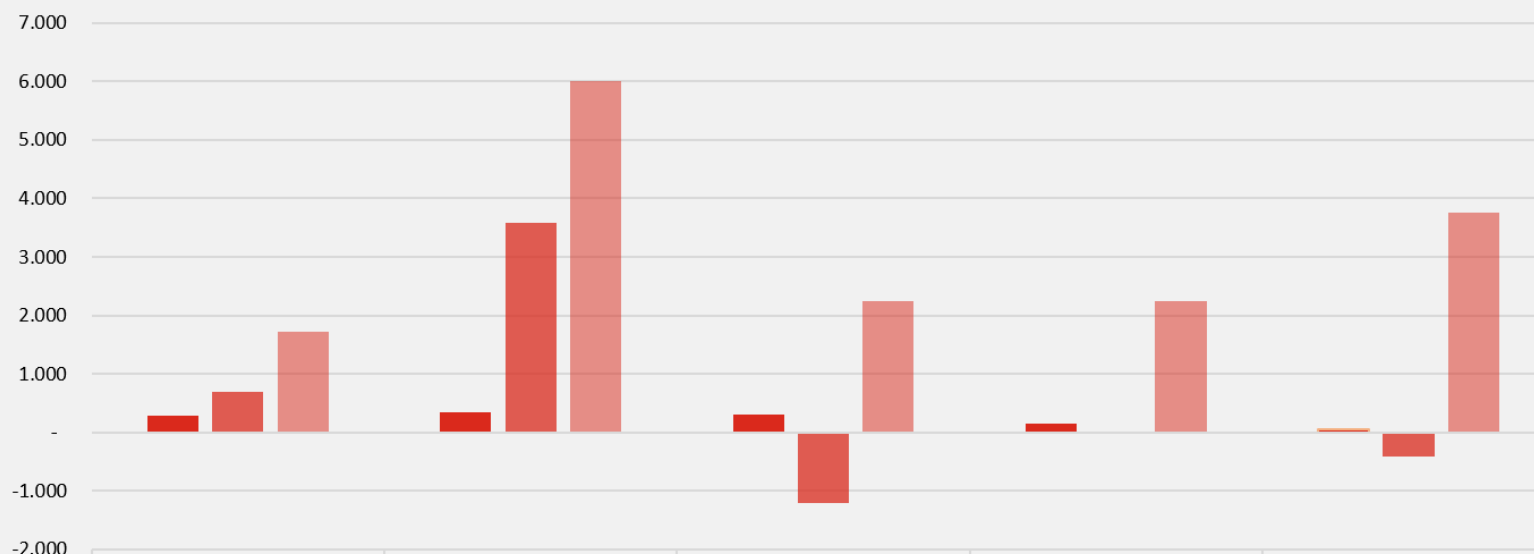

Bijlagen

Het jaarresultaat 2025 ligt goed in lijn met de begroting

Tegelijkertijd signaleren we dat er (in de Inleiding) een beperkte samenvattende analyse is opgenomen in de jaarstukken die bestuurlijke duiding geeft aan het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting. In de jaarrekening is wel een analyse per taakveld opgenomen, maar ook bij een relatief klein verschil op totaalniveau, heeft het naar onze mening toegevoegde waarde om de financiële ontwikkelingen op gestructureerde wijze op totaalniveau inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad..

Analyse begroting en realisatie per jaar (bedragen * € 1.000)

-2.000	2025	2024	2023	2022	2021
■ Primaire begroting	277	343	294	139	57
■ Bijgestelde begroting	681	3.585	-1.218	12	-417
■ Realisatie	1.728	6.014	2.248	2.245	3.759

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening

In dit onderdeel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van (de kwaliteit van) het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening.

Kwaliteit van afsluitdossier verschilt per domein

Hoewel het proces minder soepel heeft plaatsgevonden dan eerdere jaren, zijn wij over het algemeen tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar, waardoor we een goede start hebben kunnen maken met onze controlewerkzaamheden. De vragen die wij hadden werden snel en vaak toereikend beantwoord.

Desalniettemin zien wij op onderdelen ruimte voor verbetering bij de dossiervorming. In enkele dossiers waren onjuistheden aanwezig die de organisatie bij een kritische zelfcontrole had kunnen signaleren, vooral in het fysieke domein. Vanuit het sociaal domein komen over het algemeen goede, duidelijke dossiers die efficiënt door ons te verwerken zijn voor onze controle.

Om ook betere dossiers te realiseren in het fysieke domein en domein bedrijfsvoering, hebben wij het college aangeraden om de specifieke kennis in het financiële proces verder te verbeteren. Tevens raden wij aan om interne controles binnen de financiële administratie op een hoger niveau te brengen, waardoor de kwaliteit van het afsluitdossier omhoog gaat. Dit voorkomt dat veel tijd kwijt is met het achteraf corrigeren van aansluitingen, specificaties en onderbouwingen.

Enkele materiële correcties naar aanleiding van onze controle

Een indicatie voor de kwaliteit van het afsluitproces is het aantal correcties dat voorkomt uit onze controle. Wij hebben enkele correcties met een materieel effect voorgesteld, die vooral betrekking hadden op de verantwoording van facilitaire woningbouwprojecten, de mogelijke BTW-vordering uit oudere jaren en de kapitaalslasten behorende bij de tijdelijke woonruimte voor ontheemden.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Net als vorig jaar hebben wij een goedkeurende controleverklaring kunnen verstrekken en heeft het college een goed onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording kunnen afgeven, omdat de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) en wij veel gegevensgerichte detailwerkzaamheden hebben uitgevoerd. Tegelijkertijd constateren we dat de kwaliteit van de interne beheersing binnen de eerste en tweede lijn van uw gemeente op onderdelen verbeterd kan worden.

De gemeente voert veel wettelijke taken en bijbehorende processen in eigen beheer uit. Door de beperkte formatie zal het echter niet altijd mogelijk zijn om in alle processen adequate (zichtbare) functiescheiding te realiseren. Daarnaast vragen de primaire processen veel tijd en aandacht van de beschikbare capaciteit, waardoor de mogelijkheden voor interne controle binnen de eerste lijn beperkt zijn.

De organisatie heeft dit eerder onderkent in de opgestelde *Visie op control..* Binnen de kaders van deze visie worden stappen ondernomen om de kennis van en bewustwording voor interne beheersing bij de eerste en tweede lijn te vergroten.

Een aanbeveling die wij hebben gedaan is om de positie van de concerncontroller in de tweede lijn explicieter te maken en te beschrijven in de *Visie op Interne controle 2022*. Een meer expliciete rolbeschrijving en positionering van de concerncontroller als onafhankelijk adviseur, zal naar onze mening bijdragen aan een stevigere controleomgeving, en hiermee aan een stevigere basis om de interne beheersing binnen de mogelijkheden van de organisatie te verbeteren.

Op de volgende pagina hebben wij voor de belangrijkste processen onze visie gegeven op de kwaliteit van de interne beheersing in het kader van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording.

De opvolging van de bevindingen en aanbevelingen uit de rapportages van eerdere jaren worden samen met de bevindingen en aanbevelingen van de VIC actief bewaakt in het *Verbeterplan Interne beheersing*. De uitkomsten worden gedeeld met het college en de auditcommissie. Wij zijn blij met dit proces, maar hebben het college aangeraden om kritisch te blijven ten aanzien van de status van de aanbevelingen in het verbeterplan. Naar onze mening is in een aantal gevallen de status in het verbeterplan positiever dan deze in werkelijkheid is. De opvolging wordt beschreven alsof deze al in werking getreden is, terwijl in de praktijk de verbetermaatregel wel in opzet is geformuleerd, maar in de praktijk nog niet als zodanig werkt. Wij hebben daarom aanvullend aangeraden om het verbeterplan uit te breiden met een kolom waarin de VIC zijn reactie op de opvolging van de eerste lijn kan toevoegen. Hierdoor ontstaat een meer onafhankelijk beeld van de verbetermaatregelen.

Uit het overzicht op de volgende pagina blijkt dat er stappen gezet worden om de interne beheersing verder te verbeteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft. Voor zes processen zijn verbeteringen zichtbaar, in het bijzonder bij de zorgprocessen en het project Gouwhaven. Dit heeft er echter nog niet voor gezorgd dat 'de oranje bolletjes' die in het rapport 2024 bij deze processen stonden, zijn gewijzigd naar groene bolletjes. De reden hiervan is in de tabel kort omschreven.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Proces	Status	Tov 2024	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Debiteuren en verkoopfacturatie	●	Gelijk	
Belastingen	●	Gelijk	Volledigheid niet geborgd; aansluiting (sub)administratie door eerste lijn ontbreekt
Omgevingsvergunningen	●	Gelijk	Volledigheid niet geborgd; aansluiting (sub)administratie door eerste lijn ontbreekt
Ontvangen subsidies	●	Gelijk	Volledigheid en bewaken prestaties niet geborgd
Huren en pachten	●	Gelijk	Rechten en verplichtingen onvoldoende (centraal) in beeld
Project Gouwhaven	●	Beter	(Zeer) hoog risicoprofiel, maar risico's goed inzichtelijk. Dashboard verbeterd
Treasury	●	Gelijk	Dynamische liquiditeitsplanning nog te ontwikkelen
Inkopen en factuurverwerking	●	Beter	Proces prestatielevering niet volledig geborgd in de eerste lijn
Betalingsorganisatie	●	Gelijk	
Aanbestedingen	●	Beter	Rechtmatigheid aanbestedingen onder Europese drempel niet geborgd
Personeel- en salarisadministratie	●	Minder	Managementinformatie uit systeem beperkt
Wmo	●	Beter	Geen formele controle op prestatielevering van zorg via het berichtenverkeer
Jeugd	●	Beter	Geen formele controle op prestatielevering van zorg via het berichtenverkeer
Verstrekke subsidies	●	Gelijk	Geen zichtbare functiescheiding; beperkte aandacht maatschappelijke effecten
Memoriaalboekingen	●	Beter	Meer bewustwording, maar documentatie nog niet afgedwongen
Risicomanagement	●	Gelijk	(Fraude)risicomanagement niet geborgd in de organisatie; eigenaarschap ontbreekt
Participatiewet	●	Gelijk	

Legenda	Betekenis
●	Urgente bevindingen in het proces; materiële bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
●	Belangrijke bevindingen in het proces; geen bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
●	Geen belangrijke bevindingen in het proces

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Verantwoordelijkheid voor fraude ligt bij de raad en het college

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude ligt bij zowel de raad als het college van burgemeester en wethouders. Zij dienen een adequaat stelsel van interne beheersingsmaatregelen in te richten dat fraude helpt voorkomen en tijdig detecteren.

Als accountant is het onze verantwoordelijkheid om door middel van de planning en uitvoering van onze controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel vrij is van afwijkingen van materieel belang, ongeacht of deze het gevolg zijn van fraude of van fouten.

(Fraude)risicomanagement ingericht, maar is persoonsafhankelijk

Net als eerdere jaren heeft de gemeente een basisproces voor risicomanagement ingericht, met periodieke gesprekken en met gebruik van een vast methodisch kader. Fraude en ondermijning krijgen expliciet aandacht en er zijn enkele concrete maatregelen genomen (zoals bij kasbeheer in het sociaal-cultureel centrum en aanscherping rond VOG-procedures).

Tegelijkertijd is het risicomanagement sterk persoonsafhankelijk en beperkt ingebed in gestandaardiseerde kaders en de P&C-cyclus. De koppeling tussen geïdentificeerde risico's en de financiële vertaling in voorzieningen, toelichtingen en controleaanpak kan verder worden versterkt.

Daarnaast hebben wij geen expliciete verbetering geconstateerd in het risicomanagement. Onze belangrijkste bevindingen zijn:

- De primaire invalshoek van het risicomanagementproces is de door het BBV afgedwongen actualisatie bij de begroting en jaarrekening, en nog niet een gestructureerd proces om het risicoprofiel van de gemeente te beheersen.
- Er is geen directe relatie zichtbaar tussen de benoemde risico's en de beleidsdoelstellingen uit het collegeprogramma.
- Hoewel vanuit concerncontrol volop aandacht is voor risicomanagement, missen wij de organisatiebrede verankering van het risicomanagement. De leden van het managementteam hebben de verantwoordelijkheid om risico's te beheersen binnen hun taakvelden. Hiermee is het een lijnverantwoordelijkheid en geen activiteit van de stafafdelingen alleen. Op basis van onze gesprekken en werkzaamheden signaleren wij echter dat deze verantwoordelijkheid nog niet altijd consequent wordt nageleefd.
- Net als bij veel andere gemeenten vormt risicomanagement nog onvoldoende een onderdeel van de normale bedrijfsvoering. De kaders zijn goed uiteengezet, maar moeten nog in de volle breedte in de organisatie worden geïmplementeerd.
- Risico's die wel inzichtelijk zijn, worden niet altijd meegewogen bij de besluitvorming. Een van de oorzaken hiervan is naar onze mening de beperkte integrale samenwerking binnen de gemeente.
- Het ontbreekt aan een contractenregister en het contractmanagement is onvoldoende vormgegeven.
- Er is vanuit de eerste lijn nog beperkt aandacht voor fraude- en IT-risico's.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Frauderisico's in onze controle

Naast de beoordeling van de interne frauderisicoanalyse van de organisatie hebben wij, op basis van onze beroepsregels, aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden omvatten onder meer:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces, waarbij de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid, zijn afgezet tegen kans en impact;
- Het bespreken van frauderisico's met de auditcommissie, het college en de gemeentesecretaris;
- Het beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot verhoogde frauderisico's;
- Het analyseren van notulen, persberichten en andere openbare bronnen op mogelijke signalen van fraude;
- Het uitvoeren van een analyse van de financiële administratie om ongebruikelijke boekingen of verschuivingen tussen budgetten en kredieten te signaleren;
- Het uitvoeren van een controle op prestatielevering binnen het inkoopproces;
- Het uitvoeren van onvoorspelbare steekproeven op geselecteerde processen of transacties.

Op basis van deze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden geconstateerd die wijzen op fraude of op verhoogde frauderisico's binnen de organisatie.

Fraude in de controleverklaring

Conform de actuele controlestandaarden zijn wij verplicht om in onze controleverklaring een afzonderlijke paragraaf op te nemen over fraude. In deze paragraaf lichten wij toe welke werkzaamheden zijn uitgevoerd om frauderisico's te identificeren die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang, en op welke wijze deze risico's in de controle zijn betrokken en gemitigeerd. Daarnaast vermelden wij in de verklaring de belangrijkste bevindingen en waarnemingen die uit deze werkzaamheden naar voren zijn gekomen.

Samenvatting

Jaarrekening

 Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

 Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

 Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw IT-omgeving en innovatie in de interne beheersing

Algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij een IT-audit naar de opzet van de algemene IT- beheersmaatregelen uitgevoerd. Dit zijn de beheersmaatregelen die uw organisatie heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de IT-systemen betrouwbaar en integer zijn. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Hierbij richten wij ons op de voor de jaarrekening belangrijkste applicaties.

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening. In het kader van onze controle op de jaarrekening hebben wij geen acute bedreigingen voor de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking vastgesteld.

Overgang naar moderne werkplek succesvol verlopen

De overgang naar een moderne, beheerde werkplek en een vrijwel volledig cloudgebaseerde IT-omgeving heeft geleid tot een betere technische beheersing. Apparaten worden centraal beheerd, software-installaties zijn beperkt en toegang tot kernapplicaties is uitsluitend mogelijk via beheerde devices. Positief is ook dat het HR-systeem nu fungeert als bronsysteem voor in-, door- en uitstroom. Dit versterkt de beheersing van autorisaties en vermindert het risico op ongewenste toegang tot systemen en gegevens.

Informatiebeveiliging krijgt de aandacht die nodig is

De organisatie heeft in korte tijd grote stappen heeft gezet in de professionalisering van informatiebeveiliging: beheerde werkplekken, één centraal bronsysteem voor accounts, sterk verbeterde technische afdwinging, beleidskaders rondom apparaten, encryptie en dataclassificatie, en een duidelijke ambitie richting het voldoen aan de nieuwe Cyberbeveiligingswet (Cbw).

Tegelijkertijd zijn belangrijke onderdelen van de interne beheersing nog in ontwikkeling: autorisatiebeheer blijft deels handmatig belegd bij functioneel beheerders, bestaande leverancierscontracten sluiten nog niet altijd aan op de nieuwe kaders en de organisatie is afhankelijk van een relatief kleine CISO-capaciteit. Hieronder gaan wij in meer detail in op enkele bijzonderheden.

Ambitiesom vanaf 2027 te voldoen aan Cbw-richtlijnen

De gemeente heeft een duidelijke ambitie uitgesproken ten aanzien van het voldoen aan de normen die in de nieuwe Cbw. Als startpunt is in 2025 een gap-analyse uitgevoerd en een Information Security Management System (ISMS) geïmplementeerd. Ten tijde van onze werkzaamheden was dit proces nog niet afgerond. De CISO heeft de ambitie om in 2027 volledig in overeenstemming te zijn met de eisen uit de nieuwe wet. Om dit mogelijk te maken, is het naar onze mening van belang om prioriteiten te stellen, resterende gaps expliciet te maken en restrisico's bestuurlijk te accepteren.

Aanvullend merken wij op dat bestaande leverancierscontracten niet altijd aansluiten op de aangescherpte beveiligingskaders van uw organisatie. Wij raden u daarom aan om het leveranciersmanagement verder te versterken door contracten systematisch te beoordelen op Cbw-eisen..

Samenvatting

Jaarrekening

 Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

 Bevindingen
controle

Interne beheersing

 Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Bij de uitvoering van de controle heeft de gemeenteraad ons speerpunten meegegeven. Dit zijn aspecten van de organisatie, bedrijfsvoering of jaarrekening die in het verlengde van onze reguliere controle liggen, maar waarover wij met meer aandacht en diepgang rapporteren in ons accountantsverslag.

Voor 2025 heeft u ons via de auditcommissie de volgende speerpunten meegegeven:

- Toetsing van het maatschappelijk effect bij het toekennen van subsidies;
- Interne beheersing identificatie en voorkomen kredietoverschrijdingen.

Toetsing maatschappelijk effect bij het toekennen van subsidies

Zoals wij voorgaande jaren reeds hebben gemeld, blijft de interne beheersing van het subsidieproces een punt van aandacht. Zo hadden wij geconstateerd dat het proces wordt uitgevoerd door één medewerker, zonder dat zichtbare interne controle plaatsvindt. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat bij het verlenen en vaststellen van subsidies nog niet altijd voldoende oog is voor de maatschappelijke effecten die gerealiseerd (moeten) worden met de subsidie, alsmede of deze maatschappelijke effecten passen binnen het gemeentelijke beleid. Deze bevindingen golden voor 2025 nog steeds.

Net als vorig jaar hebben deze kwetsbaarheden de aandacht van het college. Zo is gewerkt aan een nieuw zaakstelsel dat het subsidieproces beter moet faciliteren. Maar ook met een nieuw zaakstelsel leent dit proces zich om beter te verankeren binnen de organisatie, zoals het creëren van 4-ogen principe en de vastlegging van de vereiste dossierstukken

Een nieuw zaakstelsel zal ook niet rechtstreeks bijdragen om bij het verlenen van de subsidie concretere afspraken te maken met aanvragers over welke maatschappelijke effecten worden gerealiseerd en op welke wijze dit plaatsvindt. Dit blijft een proces dat bij de (beleids)ambtenaren ligt.

Wij hebben begrepen dat de verbetermaatregelen ten aanzien van het proces worden meegenomen bij de evaluatie binnen het project Klantreizen. Er wordt gekeken of verschillende collega's met kennis van het relevante maatschappelijke vlak bij een subsidieaanvraag een formele toelichting en autorisatie op de doelen en activiteiten boven een grensbedrag moeten geven. Dit wordt gedaan bij het moment van verlening en vaststelling. Zo wordt gestimuleerd dat de maatschappelijke doelen van de ontvangers beter in lijn gebracht worden met die van de gemeente. Dit is in 2025 nog niet zichtbaar geweest. Deze verbeteringen zouden in 2026 geïmplementeerd moeten zijn. Ze kunnen dan een positief effect hebben op de verlening van subsidies voor het jaar 2027.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Interne beheersing kredietoverschrijdingen

Basis ligt in de financiële verordening

De aanvraag en verlening van investeringskredieten heeft zijn basis in artikel 5 lid 2, 7 en 8 van de financiële verordening. Hierin is opgenomen dat:

- Bij de begrotingsbehandeling de raad aangeeft van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd (lid 2);
- Het meenemen van niet bestede investeringskredieten in een begrotingsjaar éénmalig mogelijk is. Hierna wordt het investeringskrediet afgesloten en dient er, indien van toepassing, een nieuw investeringskrediet te worden aangevraagd (lid 7);
- In afwijking van het zevende lid is het meenemen van niet bestede investeringskredieten met een meerjarig karakter toegestaan totdat het betreffende project is afgerond (lid 8).

Projectbeheersing is basis voor financiële beheersing

Na het aanvragen van het krediet worden projecten in uitvoering genomen. Naar onze mening start de interne beheersing van kredieten, in het bijzonder de omvangrijke meerjarige kredieten, met een goede projectplanning, adequate tussentijdse rapportages en een strakke projectbeheersing. Als dat goed geregeld is, is het risico op overschrijdingen beheersbaar.

In ons accountantsverslag 2024 hebben wij geconstateerd dat juist deze interne beheersing van (grote) projecten, waaronder Gouwhaven en de voorgenomen IT-projecten, urgent aandacht nodig heeft. Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen waren:

- Geef een duidelijke prioritering en planning (in uren en middelen) mee aan de projecten, maar ook om de projectenportfolio tijdig te actualiseren. Op deze manier kunnen keuzes gemaakt worden over fasering en uitvoering van de projecten.
- Er is geen sprake van één interne beheersingsomgeving voor alle grote projecten, bijvoorbeeld in de vorm van een afgebakende projectorganisatie met standaard werkprocessen en beheersingsinstrumenten. In plaats daarvan wordt de interne beheersing vooral vormgegeven op projectniveau, waarbij de ervaring en voorkeur van de betreffende projectleider een grote rol speelt. Dit zien we ook bij facilitaire projecten;
- Er worden achteraf niet structureel project- of evaluatie-rapportages opgesteld als sluitstuk van de P&C cyclus op projectniveau. Dergelijke rapportages kunnen inzicht geven in het verloop van het project en waardevolle leereffecten geven voor volgende projecten. Daarnaast kunnen ze dienen als intern verantwoordingsdocument richting de opdrachtgever.
- Wij zijn van mening dat uw organisatie, gezien de omvang van het aantal projecten en de middelen die hiermee gemoeid zijn, gebaat is bij meer structuur en standaardisatie van de interne beheersing van grote projecten, onafhankelijk van de projectleider. Hierbij kan gedacht worden aan een standaard-opzet van voor- en nacalculaties, voortgangsrapportages, besluitvormende documenten, samenwerkingsvormen en evaluaties.

Samenvatting

Jaarrekening

 Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

 Bevindingen
controle

Interne beheersing

 Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Interne beheersing van grote projecten heeft hoge aandacht

Wij hebben tijdens onze interim-controle de interne beheersing van grote projecten besproken met enkele medewerkers van de organisatie, alsmede met de gemeentesecretaris. Tijdens deze gesprekken werden onze bevindingen en aanbevelingen (h)erkend, met name ten aanzien van de projecten in de openbare ruimte en vastgoed. Daarom is er vanuit de gemeentesecretaris en het college een expliciete opdracht gegeven aan de organisatie om de projectbeheersing beter te structureren, opnieuw in te richten en de (tussentijdse) informatievoorziening te verbeteren. Een onderdeel hiervan is om het financieel bewustzijn en kennis van het van BBV bij projectleiders te verhogen.

Wij juichen deze ontwikkeling van harte toe en hebben het college aangeraden om de aanbevelingen uit ons accountantsverslag hierin mee te nemen, zodat de randvoorwaarden worden ingevuld voor een goede interne beheersing van de investeringskredieten.

Kredieten worden niet altijd tijdig afgesloten

Bij de controle van de jaarrekening hebben wij geconstateerd dat kapitaalslasten niet altijd tijdig in de begroting en jaarrekening terecht komen, omdat als startmoment van de afschrijvingen niet het moment van ingebruikname van het actief wordt gebruikt, maar het moment dat het krediet administratief wordt afgesloten. Vaak is dit hetzelfde moment, maar dat hoeft niet zo te zijn, indien er nog nakomende uitgaven worden verwacht. Eerder in dit rapport hebben wij dit in meer detail opgeschreven.

Het tijdig afsluiten van investeringskrediet draagt bij aan een goede kredietbeheersing en het voorkomen van kredietoverschrijdingen. Wij hebben geconstateerd dat het administratief afsluiten van investeringskredieten in overeenstemming met artikel 5 lid 7 over het algemeen goed plaatsvindt, maar dat er ook uitzonderingen zijn. Zo staan er in de jaarrekening nog bijna 60 kredieten open met een totaal restkrediet van EUR 8,3 miljoen op een totaal toegekend krediet van EUR 13,9 miljoen. Hiermee is de uitnutting slechts 40%.

Van deze projecten is in aantallen gemeten ongeveer de helft ouder dan één jaar, waarvan een groot deel geen meerjarig karakter heeft. Veel van de activa die verbonden zijn met het krediet zijn al in gebruik. Het krediet blijft echter openstaan omdat nog aanvullende garanties of facturen zouden kunnen komen. Of dit daadwerkelijk ook gebeurd is echter niet in alle gevallen zeker. Naar onze mening wordt in een aantal gevallen te voorzichtig omgegaan met dit uitgangspunt, maar kunnen kredieten al eerder administratief worden afgesloten. Eventuele nakomende posten kunnen dan altijd worden opgenomen in een zogenaamd restkrediet.

Geen kredietoverschrijdingen in rechtmatigheidsverantwoording

Het college is jaarlijks verplicht om een analyse te maken van de kredietoverschrijdingen en de daaraan grondslag liggende oorzaken. Uit de jaarrekeningen 2024 en 2025 blijken geen materiële overschrijdingen. Ondanks dat de interne beheersing rond de kredietverstrekking en -bewaking verbetering nodig heeft, leidt dit vooralsnog niet tot materiële overschrijdingen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Verslaggeving en financieel beeld

In 2026 staat de verslaggevingspraktijk vooral in het teken van een scherpere duiding van structurele en incidentele posten en van de vraag of de jaarrekening nog wel een realistisch beeld geeft van de bestuurlijke financiële ruimte.

De Commissie BBV heeft de notitie over structurele en incidentele baten en lasten geactualiseerd. Hoewel de verduidelijkingen formeel doorwerken naar de begrotingsvoorbereiding voor 2027, zijn zij in 2026 al relevant voor de beoordeling van begrotingswijzigingen, reserve-inzet en het structureel evenwicht. Tegelijkertijd is in 2026 de discussie aangezwengeld dat de klassieke BBV-kengetallen en gunstige kasposities steeds minder zeggen over de werkelijke financiële robuustheid van gemeenten. Onderbesteding, personeelstekorten, vertraagde investeringen en laat in het jaar ontvangen incidentele rijksmiddelen leiden geregeld tot jaarrekeningoverschotten zonder dat sprake is van duurzame beleidsruimte.

Voor raden, colleges en besturen van gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat de toelichting op reserves, budgetoverhevelingen, investeringsrealisatie en incidentele baten belangrijker wordt. Voor ons als accountants verschuift het accent daardoor niet alleen naar een juiste technische toepassing van het BBV, maar ook naar de vraag of de toelichtingen voldoende inzicht geven in de houdbaarheid van de financiële positie en in de spanning tussen formeel begrotingsevenwicht en feitelijke uitvoerbaarheid.

Controle en rechtmatigheid

Op 3 februari 2026 is de *Handreiking controle aanbestedingsrechtmatigheid* gepubliceerd. Deze nieuwe handreiking maakt duidelijk dat aanbestedingscontrole niet langer als een louter juridisch detail kan worden benaderd, maar als onderdeel van de bredere rechtmatigheidsketen moet worden gezien. Contractbeheer, spendanalyse, mandatering, dossiervorming en de werking van interne beheersmaatregelen komen daarmee nadrukkelijker in beeld. In de praktijk betekent dit dat uw college beter moeten kunnen aantonen dat afwijkingen, verlengingen en inkopen buiten contract bewust zijn afgewogen en gedocumenteerd. Bestuurlijk gezien verschuift het accent daarmee van herstel achteraf naar aantoonbare beheersing gedurende het jaar.

Informatiebeveiliging en ICT

Op het terrein van informatiebeveiliging en ICT staat 2026 in het teken van voorbereiding op nieuwe wettelijke eisen en een verscherpt dreigingsbeeld. De regering stuurt erop dat de Cyberbeveiligingswet, waarmee de Europese NIS2-richtlijn in Nederland wordt omgezet, in het tweede kwartaal van 2026 in werking treedt. Voor gemeenten is dat relevant, niet alleen wanneer zij rechtstreeks onder de wet vallen, maar ook omdat de normstelling voor zorgplicht, incidentmelding en ketenbeheersing de lat voor de hele publieke sector verhoogt. Tegelijk laat het Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten 2025-2026 zien dat ransomware, datalekken en verstoringen bij leveranciers de grootste risico's blijven. De focus in 2026 verschuift daarom van losse beveiligingsmaatregelen naar bestuurlijke weerbaarheid: zicht op kritieke processen, afhankelijkheid van leveranciers, crisisorganisatie, logging, back-ups en het oefenen van scenario's.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Fiscale zaken: VPB, BTW en BCF

Op fiscaal terrein is 2026 geen jaar van één grote stelselwijziging, maar wel van relevante aanpassingen en een scherpere focus op de uitvoering. Dit vereist dat u als gemeente alert moet blijven op uw VPB-positie, mede omdat de Belastingdienst per 2026 opnieuw heeft gecommuniceerd welke wijzigingen in de vennootschapsbelasting gelden en de bestaande belastingplicht van overheidsondernemingen onverkort blijft gelden. Dat maakt het noodzakelijk periodiek te toetsen of activiteiten nog binnen de overheidstaak passen of inmiddels een zelfstandig ondernemingskarakter hebben gekregen.

Voor de btw is met ingang van 1 januari 2026 de vrijstelling voor schuldhelpverlening relevant. Die wijziging raakt vooral gemeenten die schuldhelp zelf uitvoeren of via verbonden partijen of opdrachtnemers laten uitvoeren, omdat de fiscale inrichting en de verhouding tot kostprijs en compensatiestromen opnieuw moeten worden beoordeeld.

Het Btw-compensatiefonds blijft daarnaast in de praktijk een belangrijk aandachtspunt, juist bij samenwerkingsconstructies, gemengde prestaties en doorbelasting binnen gemeenschappelijke regelingen. De bestuurlijke relevantie zit daarmee vooral in een goede fiscale governance: tijdige signalering, eenduidige contracten en consistente vastlegging van gekozen fiscale posities.

Mededinging en staatssteun

Voor mededinging en staatssteun springen in 2026 twee ontwikkelingen in het oog. Ten eerste is de Wet Markt en Overheid opnieuw verlengd, ditmaal tot 1 juli 2027. Daarmee blijven de gedragsregels voor overheden ook in 2026 onverkort van toepassing op economische activiteiten van gemeenten en verbonden partijen, zoals exploitatie van accommodaties, verhuur, energie-initiatieven, laadinfra of andere activiteiten op markten waarop ook private aanbieders actief zijn. Besturen kunnen zich dus niet permitteren te veronderstellen dat dit dossier stilligt; juist zolang de wet niet definitief is herzien, blijft zorgvuldige motivering van algemeenbelangbesluiten en kostprijsdoorrekening van belang.

Ten tweede geldt vanaf 1 januari 2026 voor alle decentrale overheden de verplichting om verleende de-minimissteun (steun aan bedrijven tot maximaal EUR 300.000) te registreren in het centrale EU-register eAidRegister. Dat maakt staatssteun in de uitvoering minder vrijblijvend. Subsidies, garanties, goedkope verhuur of andere voordelen die eerder pragmatisch werden afgehandeld, vragen nu om expliciete dossiervorming en registratie. Onvolledige registratie of een te lichte staatssteuntoets vormt hierdoor niet alleen een juridisch risico, maar geven ook een signaal af over de beheersing van publieke interventies in de markt.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Bekostiging en wet- en regelgeving in het sociaal domein

Het sociaal domein blijft in 2026 bestuurlijk het meest dynamische en financieel gevoelige terrein. In de jeugdzorg is begin 2026 het wetsvoorstel *Reikwijdte Jeugdwet* in consultatie gebracht, als onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd. De inzet is om specialistische jeugdzorg scherper af te bakenen en gemeenten meer te laten sturen via stevige lokale teams en hulp dichterbij het gezin. Tegelijk laat de routekaart bij de Hervormingsagenda Jeugd zien dat de financiële en inhoudelijke beweging nog niet is afgerond. Voor gemeenten betekent dit dat 2026 in het teken staat van een combinatie van transitie en uitvoering: contractering, lokale toegang, regionale beschikbaarheid en financiële beheersing lopen door elkaar heen.

Daarnaast is per 1 januari 2026 fase 1 van de *Participatiewet in Balans* in werking getreden, met meer ruimte voor maatwerk, vertrouwen en beleidskeuzes in de uitvoering. Ook de *Wet inburgering 2021* is in 2026 opnieuw onderwerp van bijstelling na de tussenevaluatie; per 1 april 2026 zijn extra gronden voor verlenging van de inburgeringstermijn geïntroduceerd, onder meer wegens gebrek aan kinderopvang en de combinatie van werk en inburgering. Voor gemeentelijke organisaties en gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein betekent dit dat 2026 vooral vraagt om bestuurlijke keuzes over toegang, afbakening, uitvoerbaarheid en regionale samenwerking, en minder om de veronderstelling dat extra middelen alleen de druk zullen oplossen.

Uitkeringen vanuit de rijksoverheid

In de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten markeert de Voorjaarsnota 2026 een belangrijk bestuurlijk moment. Omdat deze Voorjaarsnota tegelijk de Startnota van het kabinet is, zijn niet alleen incidentele bijstellingen relevant, maar ook de begrotingsregels en prioriteiten voor de komende kabinetsperiode. Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is dat van belang omdat veel lokale begrotingen voor 2026 en verder nog steeds worden opgesteld tegen de achtergrond van structurele onzekerheid over het gemeentefonds, specifieke uitkeringen en medebewindstaken. De landelijke discussie is in 2026 daarom verschoven van de vraag of het zogenoemde ravijn bestaat, naar de vraag hoe bestuurlijk houdbaar de lokale uitvoering nog is onder een stapeling van taken, open-einderegelingen en incidentele rijksmiddelen. Instrumenten als *de houdbaarheidstest gemeentefinanciën 2026* en recente analyses over onderbesteding laten zien dat formele begrotingssluiting niet automatisch betekent dat de financiële positie ook duurzaam is. Niet alleen de omvang van rijksuitkeringen verdient de komende tijd aandacht, maar vooral ook de voorspelbaarheid, bestedingsdruk, uitvoerbaarheid en de mate waarin incidentele middelen structurele problematiek maskeren.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

De ontwikkeling van de Omgevingswet

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is 2026 het jaar waarin de uitvoeringspraktijk merkbaar zwaarder wordt. Het tweede reflectierapport van de Evaluatiecommissie Omgevingswet, met de titel *'Werk aan de winke'*, laat zien dat de wet functioneert, maar dat vereenvoudiging, voorspelbaarheid en uitvoerbaarheid nog niet vanzelfsprekend zijn bereikt.

Voor gemeenten is daarbij vooral relevant dat sinds 1 januari 2026 niet langer gebruik kan worden gemaakt van TAM-IMRO voor wijzigingen van het omgevingsplan. Met deze Tijdelijke Alternatieve Maatregel konden gemeenten via de IMRO-standaard het omgevingsplan wijzigen voor urgente gebiedsontwikkelingen. Gemeenten moeten daardoor vanaf dit jaar werken met de standaard STOP/TPOD. Dat maakt 2026 tot een omslagjaar waarin juridische kwaliteit, planvorming, software, capaciteit en kennisontwikkeling samenkomen. In de praktijk neemt hierdoor het risico toe op vertragingen, verschillen in werkwijze en extra druk op de uitvoeringsorganisatie.

Voor accountants en toezichthouders is vooral van belang dat deze stelselverandering niet alleen een juridisch vraagstuk is, maar ook doorwerkt in projectbeheersing, legesramingen, investeringsplanning, grondexploitaties en de betrouwbaarheid van managementinformatie over vergunningverlening en ruimtelijke projecten.

Privacywetgeving, algoritmen en AI

Ook op privacygebied is 2026 nadrukkelijk een jaar van bestuurlijke aanscherping. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft in haar jaarplan 2026 aangekondigd extra kaders te publiceren over generatieve AI en over het recht op uitleg bij geautomatiseerde besluitvorming. Daarnaast heeft de AP begin 2026 specifiek onderzoek gepubliceerd naar misbruik van persoonsgegevens door gemeenteambtenaren, met aanbevelingen voor het voorkomen en opsporen van interne datalekken. Voor gemeenten is dit een belangrijk signaal: privacyrisico's liggen niet alleen in grote systemen of datalekken door hackers, maar ook in autorisatiebeheer, logging, intern toezicht en organisatiecultuur.

Tegelijk schuift de Europese AI-verordening in 2026 verder door naar de uitvoeringspraktijk. Voor AI-systemen met een hoog risico gaan vanaf augustus 2026 strengere eisen gelden, terwijl de verplichting tot AI-geletterdheid al van kracht is. Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat de inzet van algoritmen en generatieve AI niet langer alleen een innovatievraag is, maar ook een compliance- en governancevraag. Besturen zullen explicieter moeten sturen op transparantie, menselijke tussenkomst,

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Aanpassing restwaarde leidt tot mogelijkheden voor dekking IHP

Omdat meer gemeenten te maken hebben met een hoog verwacht investeringsvolume in onderwijshuisvesting, is er bij uitvoeringsorganisatie Invest-NL aandacht voor (innovatieve) financieringsmogelijkheden. Mede als onderdeel hiervan heeft de commissie BBV van Invest-NL een vraag en nadere toelichting gekregen over de toepassing van restwaarden bij circulair gebouwde onderwijsgebouwen. Begin dit jaar heeft de Commissie BBV een antwoord gepubliceerd dat nadere duiding en meer ruimte geeft aan het toepassen van het begrip restwaarde.

In dit antwoord geeft de commissie aan dat het onder voorwaarden mogelijk is om bij de bepaling van de restwaarde, en dus kapitaalslasten, rekening te houden met hoogwaardig hergebruik van het vastgoed of de materialen gebruikt in het vastgoed. De verwachting is dat de kapitaalslasten die voortkomen uit het IHP hiermee verminderd kunnen worden, maar ook dat de administratieve last zal toenemen, omdat alle componenten van het gebouw afzonderlijk zullen moeten worden geadministreerd en gevolgd..

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
Actuele ontwikkelingen	
Sisa	
WNT	
Onafhankelijkheid	
Communicatie	
Urenbesteding	

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2025.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporterings-toleranties dan voor andere onderdelen van de jaarrekening.

- De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:
- EUR 12.500 indien de omvangsbasis kleiner of gelijk is aan EUR 125.000;
 - 10% indien de omvangsbasis groter dan EUR 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan EUR 1.000.000;
 - EUR 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan EUR 1.000.000.

Hierna hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen in het format dat wettelijk verplicht is gesteld. De belangrijkste conclusie is dat er geen fouten en onzekerheden in de Sisa-bijlage zitten.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid		Goedkeurend		
Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Financiële omvang in EUR	Toelichting fout/onzekerheden
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout	EUR 0	n.v.t.
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout	EUR 0	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout	EUR 0	n.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout	EUR 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen
Sisa
WNT
Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout	EUR 0	n.v.t.
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J17	Realisatiestimulans	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J17	Realisatiestimulans	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa
WNT

Onafhankelijkheid
Communicatie
Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussenmedeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussenmedeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
Actuele ontwikkelingen	
Sisa	
WNT	
Onafhankelijkheid	
Communicatie	
Urenbesteding	

De belangrijkste bevindingen uit de controle van de WNT-verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:
<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2025 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Aantal topfunctionarissen	U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de WNT verantwoording over 2025. Zowel de griffier als de gemeentesecretaris hebben hun functie het gehele jaar vervuld. Ook in de vergelijkende cijfers 2024 zijn twee functionarissen opgenomen. De nieuwe griffier is per 1 januari 2025 benoemd door de gemeenteraad. Hierdoor staat in de vergelijkende cijfers 2024 een andere griffier dan in de verantwoording over 2025.
Aard dienstverband	De griffier en gemeentesecretaris zijn gedurende geheel 2025 in loondienst geweest bij de gemeente.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2025 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Wij zijn gedurende de gehele controle onafhankelijk geweest van uw gemeente

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben de naleving bewaakt van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van ETL Assurance & Overheidsaccountants en de onafhankelijkheidsafspraken met uw gemeente. Wij bevestigen dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen werkzaamheden uitgevoerd die buiten de kaders van onze overeenkomst vallen. Een andere maatregel die wij genomen hebben is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente persoonlijk hebben verklaard dat ze onafhankelijk zijn van uw gemeente. Deze verklaring is in ons controledossier opgenomen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten die wij met u hebben gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u hebben gerapporteerd. Dit hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	Management-letter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
	Actuele ontwikkelingen
	Sisa
	WNT
	Onafhankelijkheid
	Communicatie
	Urenbesteding

Onze urenbesteding in verband met de controle van de jaarrekening van uw gemeente

Onze urenbesteding is in overeenstemming met onze verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Begrote uren	Werkelijke uren
Partner	88	106
Manager	116	177
Controleleider	0	0
Beginnend controleleider	131	38
Gevorderd assistent	0	155
Assistent accountant	166	97
Totaal uren	501	573

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt dat onze werkelijke inspanning hoger is dan de verwachte inspanning. Daarnaast zijn er verschuivingen zichtbaar binnen de verschillende functieniveaus in verband met het feit dat de manager op de opdracht onze organisatie heeft verlaten. Dit heeft er ook voor gezorgd dat we een aantal nieuwe medewerkers in het controleteam hadden. Dit heeft ook gezorgd voor ongeveer 60 inwerkuren. Uiteraard nemen wij deze voor onze rekening.

ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Bedankt voor de fijne samenwerking

